

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Aika 12.06.2023 18:00 - 19:36
Paikka Fellmannian auditorio, Kirkkokatu 27

| | Nimi | Tehtävä | Lisätieto |
|--------------|----------------------|---------------------------|---|
| Osallistujat | Rostedt Juha | kv:n puheenjohtaja | |
| | Falk Sonja | kv:n 1. varapuheenjohtaja | |
| | Lehto Rami | kv:n 2. varapuheenjohtaja | |
| | Komu Pekka | kv:n 3. varapuheenjohtaja | |
| | Aaltonen Eveliina | valtuutettu | |
| | Aaltonen Kalle | valtuutettu | |
| | Arvaja Pertti | valtuutettu | |
| | Bruneau Milla | valtuutettu | |
| | Harmaala Miina | valtuutettu | |
| | Hildén Sirkku | valtuutettu | |
| | Hälinen Ville | valtuutettu | |
| | Kaasinen Hannu | valtuutettu | |
| | Kaikkonen Jouni | valtuutettu | |
| | Kari Mika | valtuutettu | |
| | Karjalainen Pasi | valtuutettu | |
| | Kastehelmi Minerva | valtuutettu | |
| | Kiljunen Raimo | valtuutettu | |
| | Kupiainen Anna Kaisa | valtuutettu | |
| | Laakso Jetta | valtuutettu | |
| | Lientola Elisa | valtuutettu | saapui klo 18.32 § 62, jolloin varavaltuutettu Pasi Kousa poistui |

| | |
|------------------|-------------|
| Lindqvist Marko | valtuutettu |
| McCarron Francis | valtuutettu |
| Mäkynen Maria | valtuutettu |
| Nieminen Erkki | valtuutettu |
| Nieminen Mira | valtuutettu |
| Niinistö Sari | valtuutettu |
| Närhi Anita | valtuutettu |
| Oksanen Reijo | valtuutettu |
| Pakkanen Lasse | valtuutettu |
| Putula Toni | valtuutettu |
| Puusaari Riina | valtuutettu |
| Päätaalo Oskari | valtuutettu |
| Rahkonen Hannu | valtuutettu |
| Rantanen Ida | valtuutettu |
| Ratia Jorma | valtuutettu |
| Ripatti Tapani | valtuutettu |
| Rissanen Jari | valtuutettu |
| Ruhberg Jukka | valtuutettu |
| Ruuska Sinikka | valtuutettu |
| Skinnari Ville | valtuutettu |
| Sorsa Tuomas | valtuutettu |
| Talja Martti | valtuutettu |
| Tapiola Juha | valtuutettu |
| Tuomaila Pasi | valtuutettu |
| Tuomi Maarit | valtuutettu |
| Vaara Ulla | valtuutettu |
| Vahter Merja | valtuutettu |
| Wallenius Jani | valtuutettu |

| | | |
|--------------------|------------------------|---|
| Viinikka Anneli | valtuutettu | |
| Viljamaa Juha | valtuutettu | |
| Virta Sanna | valtuutettu | |
| Sairomaa Tomi | varavaltuutettu | valtuutettu Marju Markkasen tilalla |
| Kousa Pasi | varavaltuutettu | valtuutettu Elisa Lientolan tilalla, poistui klo 18.32 § 62 |
| Lindroos Mikko | varavaltuutettu | valtuutettu Niko Liukkosen tilalla |
| Granlund Saija | varavaltuutettu | valtuutettu Ville-Veikko Elomaan tilalla |
| Forsman Juha-Pekka | varavaltuutettu | valtuutettu Eero Seesvaaran tilalla |
| Mäkinen Sanna | varavaltuutettu | valtuutettu Siru Heromaa- Karjalaisen tilalla |
| Similä Neea | varavaltuutettu | valtuutettu Minna Lampisen tilalla |
| Pietiläinen Jukka | varavaltuutettu | valtuutettu Tuija Salorannan tilalla |
| Mäkelä Martti | varavaltuutettu | valtuutettu Jari Pykäläisen tilalla |
| Timonen Pekka | kaupunginjohtaja | poistui esteellisenä §:n 65 käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 19.25-19.33 |
| Mäkinen Mika | konsernipalvelujohtaja | poistui esteellisenä §:n 65 käsittelyn ja |

| | | |
|------------------|---------------------------------------|--|
| Alho Olli | kaupunkikehitysjohtaja | päätöksenteon ajaksi klo 19.25-19.33 poistui esteellisenä §:n 65 käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 19.25-19.33 |
| Granqvist Tiina | sivistysjohtaja | poistui esteellisenä §:n 65 käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 19.25-19.33 |
| Virkkunen Pekka | lakiasiaintohtaja | |
| Hämäläinen Veera | viestintäjohtaja | |
| Päivä Matias | nuorisovaltuuston edustaja | |
| Kovero Anniina | hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä | |

| | Nimi | Tehtävä | Lisätieto |
|--------|--------------------------|-------------|-----------|
| Poissa | Elomaa Ville-Veikko | valtuutettu | |
| | Heromaa-Karjalainen Siru | valtuutettu | |
| | Lampinen Minna | valtuutettu | |
| | Liukkonen Niko | valtuutettu | |
| | Markkanen Marju | valtuutettu | |
| | Pykäläinen Jari | valtuutettu | |
| | Saloranta Tuija | valtuutettu | |
| | Seesvaara Eero | valtuutettu | |

Juha Rostedt

Anniina Kovero

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Jorma Ratia

Tapani Ripatti

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa

<http://www.lahti.fi> 21.06.2023

Anniina Kovero

hallintojohtaja

| § | Otsikko | Sivu |
|------|--|------|
| § 54 | Laillisuus ja päätösvaltaisuus | 7 |
| § 55 | Pöytäkirjan tarkastajat | 8 |
| § 56 | Eron myöntäminen Satu Lehtolalle tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen | 9 |
| § 57 | Valtuustoaloite: Valtuustoaloitteiden tarkistuttaminen aloitteen jättäjillä ennen lautakuntiin yms. viemistä | 16 |
| § 58 | Valtuustotoimikunnan asettaminen v. 2023-2025 | 21 |
| § 59 | Liike Nyt Lahti -valtuustoryhmän järjestäytyminen | 24 |
| § 60 | Talousarviomuutoksia vuoden 2023 talousarvioon | 27 |
| § 61 | Valtuustoaloite: Lahden kaupunki aloittaa kokeilun maksuttomasta pysäköinnistä Lahden keskustassa | 54 |
| § 62 | Valtuustoaloite: Lahden kaupunki aloittaa kokeilun nopeaa asiointia varten tarkoitetun pysäköinnin lisäämisestä Lahden keskustassa | 60 |
| § 63 | Valtuustoaloite: Leikkialueiden talvikunnossapidon aloittaminen Lahdessa | 66 |
| § 64 | Tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomus | 74 |
| § 65 | Lahden kaupungin tilinpäätös vuodelta 2022, tilintarkastuskertomus ja vastuuvapaus | 79 |
| § 66 | Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet | 94 |

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 54

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kutsut tähän valtuuston kokoukseen oli julkaistu Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa 31.5. ja 7.6.2023. Kokouskutsut esityslistoineen oli toimitettu valtuutetuille, kaupunginhallituksen puheenjohtajalle, kaupunginhallituksen jäsenille, kaupunginjohtajalle, kaupunginjohtajan varamiehelle, palvelualuejohtajille, lakiasiainjohtajalle ja nuorisovaltuuston edustajalle. Kun lisäksi nimenhuudossa todettiin saapuvilla olevan 59 valtuutettua, kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan Juha Rostedt ja nuorisovaltuuston edustaja Matias Päivän pitämät puheet

Kokouksen alussa kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Juha Rostedt piti valtuustokauden puolivälin johdosta puheen sekä toivotti kaikille hyvää kesää. Kokouksen lopussa nuorisovaltuuston edustaja Matias Päivä piti puheen väistyessään nuorisovaltuuston edustajan tehtävästä ja kiitti valtuutettuja.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

nro 5

§ 55

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Jorma Ratia ja Tapani Ripatti.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 56

Eron myöntäminen Satu Lehtolalle tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen

5000/00.00.01.06/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anniina Kovero p. 044 716 1416

Valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti myöntää Satu Lehtolalle eron tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja valitsi lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uudeksi varajäseneksi Saara Honkasen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto myöntää Satu Lehtolalle eron tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 15.05.2023

§ 167

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto myöntää Satu Lehtolalle eron tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä ja valitsee lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Eron myöntäminen

Satu Lehtola on ilmoittanut konsernipalveluihin että hänelle tulisi myöntää ero tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtävästä.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Lehtola on ollut Suomen sosiaalidemokraattisen puolueen nimeämä ehdokas tarkastuslautakunnan vaalissa 16.8.2021. Satu Lehtola on eronnut Suomen sosiaalidemokraattisesta puolueesta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano on seuraava:

puheenjohtaja: Hannu Rahkonen (kok.)

varajäsen: Lassi Mertaranta (kok.)

varapuheenjohtaja: Oskari Pääatalo (vas.)

varajäsen: Tomi Korpi (vas.)

jäsen: Sinikka Ruuska (sd.)

varajäsen: Satu Lehtola (sd.)

jäsen: Ulla Vaara (sd.)

varajäsen: Virpi Sorsa (sd.)

jäsen: Johanna Tuliainen (sd.)

varajäsen: Hilla S. Kakko (sd.)

jäsen: Seppo Koskinen (sd.)

varajäsen: Antti Toijanaho (sd.)

jäsen: Raimo Kiljunen (kok.)

varajäsen: Tero Voutilainen (kok.)

jäsen: Mona Pyykkönen (kok.)

varajäsen: Heidi Huldén (kok.)

jäsen: Ville-Veikko Elomaa (ps.)

varajäsen: Jukka Pietiläinen (ps.)

jäsen: Lasse Koskinen (ps.)

varajäsen: Jari Vanhanen (ps.)

jäsen: Pauliina Palo (vihr.)

varajäsen: Katariina Broman (vihr.)

jäsen: Juha-Pekka Forsman (kd.)

varajäsen: Eero Seesvaara (kd.)

jäsen: Kaarina Suhonen (kesk.)

varajäsen: Laura Hahl (kesk.)

Uuden jäsenen valinta

Hallintosäännön yleisten määräysten I luvun 2 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on 11-12 jäsentä. Valtuusto valitsee lautakunnan jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudekseen sekä nimeää jäseniksi valituista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan samaksi ajaksi.

Kuntalain (10.4.2015/410) 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kuntalain (10.4.2015/410) 75 §:n mukaan:

Vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan ei ole:

- 1) kunnanhallituksen jäsen;
- 2) pormestari ja apulaispormestari;
- 3) henkilö, joka on kunnanhallituksen jäsenen, kunnanjohtajan, pormestarin tai apulaispormestarin hallintolain (434/2003) esteellisyyssperusteita koskevan 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu läheinen;
- 4) henkilö, joka on kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- 5) henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen.

Kuntaliiton yleiskirje 8/2021:

”Kunnanhallituksen jäsenet, kunnan johto ja heidän läheisensä
Kunnanhallituksen jäsenet, kunnan johto ja heidän läheisensä (75 §:n 1 - 3
kohdat)

Kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä pormestari ja
apulaispormestari eivät ole vaalikelpoisia tarkastuslautakuntaan.
Tarkastuslautakunnan jäsen tai varajäsen voidaan valita kesken
toimikauden kunnanhallituksen jäseneksi tai varajäseneksi. Seurauksena
on, että hän tällöin menettää vaalikelpoisuutensa tarkastuslautakuntaan.

Tarkastuslautakunta on ainoa toimielin, jossa vaalikelpoisuuteen vaikuttaa
myös läheisen asema. Jos henkilön hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa
tarkoitettu läheinen on kunnanhallituksen jäsen tai varajäsen,
kunnanjohtaja, pormestari tai apulaispormestari, henkilö ei ole
vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan. Jos edellä mainittu läheinen valitaan
kunnanhallituksen jäseneksi tai varajäseneksi tai pormestariksi tai
apulaispormestariksi, henkilö menettää vaalikelpoisuuden
tarkastuslautakuntaan.

Perusteena vaalikelpoisuuden rajoituksille on mm. se, että kunnanhallitus
vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta (38 ja 39 §). Kunnanjohtaja
tai pormestari johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa,
taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa (38 §). Kunnan tilinpäätöksen
allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja tai pormestari
(113 §). Kunnanhallitus on tarkastuslautakunnan arviointityön keskeisin
kohde.

Kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön henkilöstö
ja toimitusjohtaja (75 §:n 4 kohta)

Kunnan ja kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön
palveluksessa olevat henkilöt sekä toimitusjohtaja tai vastaavassa

asemassa oleva eivät ole vaalikelpoisia tarkastuslautakuntaan. Kunnan tilintarkastus ulottuu konsernitilinpäätöksen kautta myös kunnan määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin.

Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö.

Kuntakonserniin kuuluvat myös yhteisöt, joissa kunnan tytäryhteisö käyttää määräysvaltaa.

Oltava vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen (75 §:n 5 kohta)

Tarkastuslautakuntaan ei voida valita henkilöä, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Säännös rajaa vaalikelpoisuutta tarkastuslautakuntaan 73 §:ssä säädetyllä tavalla. Sovellettavaksi tulee myös vaalikelpoisuutta valtuustoon koskeva 72 §, kun vaalikelpoisia kunnanhallitukseen eivät ole henkilöt, jotka eivät ole vaalikelpoisia valtuustoon.

Lain 75 §:n 1-4 kohdissa tarkoitettujen henkilöiden lisäksi vaalikelpoisia tarkastuslautakuntaan eivät ole

- 72 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut valtion virkamiehet

- 72 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettut kuntayhtymän palveluksessa olevat henkilöt

- 73 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettut liikeyritysten johtohenkilöt eivätkä

- 73 §:n 2 momentissa tarkoitettut henkilöstön edunvalvonnasta vastaavat henkilöt.

Tasa-arvolain vaalille asettamat vaatimukset

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

12-jäsenisessä lautakunnassa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa
12-5.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: Satu Lehtola, valittu, tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta,
luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 57

Valtuustoaloite: Valtuustoaloitteiden tarkistuttaminen aloitteen jättäjillä ennen lautakuntiin yms. viemistä

8023/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Lakimies Anu Valtavaara, p. 044 482 6809

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tässä yhteydessä tullut riittävästi selvitettyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 22.05.2023

§ 179

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tässä yhteydessä tullut riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa

Pro Lahden valtuustoryhmä 22.11.2021:

”Valtuutetun aloiteoikeutta hyväksi käyttäen Pro Lahden valtuustoryhmä esittää, että valtuustoaloitteet käytetään jatkossa tarkastettavana niiden jättäjillä ennen niiden viemistä lautakuntiin yms, jotta varmistetaan, että vastauksissa vastataan oikeisiin asioihin ja että vastaus on aloitteen jättäneestä asianmukainen sekä näin vältetään palautuksista yms. aiheutuva turha työ.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Lahden kaupungin hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 §:n 1-2 momentin mukaan:

”Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus, ilmoitettuaan siitä aikaisemmin puheenjohtajalle, tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle sen jälkeen, kun se on esitelty valtuustolle.

Aloitetta ei oteta heti käsiteltäväksi, vaan se lähetetään kaupunginhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi erikseen päättää, että aloitteesta käydään lähetekeskustelu siitä, miten asia on valmisteltava.”

Kunnallista päätöksentekoa ohjaavat säännökset

Kaupungin menettelytapa päätösten valmistelu- ja päätöksentekotoiminnassa perustuu kunta-, hallinto- ja julkisuuslain sekä hyvän hallintotavan mukaisiin säännöksiin ja oikeusperiaatteisiin sekä kaupungin hallintosäännön määräyksiin. Valmistelu- ja päätöksentekomenettely on vastuullista, avointa ja läpinäkyvää ja siinä noudatetaan yhdenmukaisia toimintamalleja. Näin varmistetaan toiminnan puolueettomuus, uskottavuus ja hyväksyttävyys, luottamus ja estetään väärinkäytökset. Kaiken toiminnan perustavanlaatuisena pohjana on perustuslain 2.3 §:ssä säädetty hallinnon lainalaisuusperiaate.

Viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työjohto- ja valvontamääräyksiä. (Viranhaltijal 17.1 §). Asian hyvä valmistelu käsittää päätökseen vaikuttavien tosiseikkojen selvittämisen (mukaan lukien taloudelliset vaikutukset, yhteys strategiaan ja tulostavoitteisiin yms.), oikeussääntöjen (kuten lainsäädännön ja määräysten) selvittämisen, kuulemisen (asianosaiset ja kuntalaisten sekä sidosryhmät), päätösvaihtoehtojen analysoinnin ja esittelijän kannanoton, eli valmistelun pohjalta tehdyn päätösehdotuksen. Viranhaltijat ovat aina omassa virkatehtävässään asiantuntijoita.

Kaupungin viranhaltijat toimivat valmistelu- ja esittelytehtävissään perustuslain 118 §:n mukaisesti virkavastuulla ja vastaavat toimiensa lainmukaisuudesta. Valmistelutehtävissä virkavastuun piiriin kuuluu muun muassa toiminnan luotettavuus ja objektiivisuus. Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että näissä tehtävissä virkavastuun toteuttaminen tulee siten kysymykseen myös, jos virkamiehen toiminta on laadullisesti heikkoa, tehtävien edellyttämän ammattitaidon tai hyvien käytänteiden vastaista tai muuten virheellistä taikka jos virkavelvollisuuksia suoranaisesti

laiminlyödään (Mäenpää: Hallinto-oikeus, 2023, VII, 6). Esittelijä vastaa esittelemiensä kokousasioiden asianmukaisesta valmistelusta ja on velvollinen tekemään toimielimelle päätösehdotuksen. Esittelijän asema on itsenäinen ja riippumaton ja mikäli esitystä ei hyväksytä, hänellä on oikeus eriävän mielipiteen esittämiseen (PL 118.2 §).

Kaikille toimielimille kuuluu alaisensa toiminnan seuranta ja valvonta. Vastaus valtuustoaloitteeseen käsitellään monijäsenisissä toimielimissä ennen valtuuston käsittelyä. Toimielin tai luottamushenkilöt eivät voi määrätä esittelijän päätösehdotuksen sisältöä. Suositeltava tapa on tehdä kokouksessa kannatettu muutosesitys, josta äänestetään. Mikäli toimielin katsoo, ettei asiassa ole vastattu oikeisiin asioihin, on sen mahdollista palauttaa asia uudelleen valmisteltavaksi.

Asian arvioinnissa on vielä kiinnitettävä huomioitava yleiseen oikeus- ja hallintosystematiikkaan. Kunnallishallinnossa on pääsääntönä, että ylempi viranomainen ei voi ilman nimenomaisesti siihen oikeuttavaa säännöstä puuttua alemman viranomaisen toimivaltaan kuuluvaan asiaan. Tästä ns. toimivaltarajojen jäykkyyden periaatteesta (aiheesta mm. Harjula & Prättälä: Kuntalaki – Tausta ja tulkinnat 2023, s. 654) johtuu esimerkiksi, että edes valtuusto ei voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka kuuluu kaupunginhallituksen tai lautakunnan ratkaistavaksi. Merkittävin säännös, jolla toimivallan jäykkyydestä on poikettu, on kuntalain 92 §:n ja kaupungin hallintosäännön yleisten määräysten 5 §:n mukainen otto-oikeus, jonka nojalla ylempi viranomainen voi ottaa käsiteltäväkseen alaisensa viranomaisen toimivaltaan siirretyn asian, jossa ao. viranomainen on tehnyt päätöksen. Lainsäädännössä tarkoitettu otto-oikeus ei siis koske valmisteltavana olevaa keskeneräistä asiaa.

Arviointi

Kun huomioidaan toimintaa ohjaavien säännösten kattavuus, viranhaltijoiden asiantuntijuus, itsenäisyys ja virkavastuu sekä toimivaltarajojen jäykkyys kunnallishallinnon perustavanlaatuisena oikeus- ja hallintoperiaatteena, olisi systemaattisessa ristiriidassa, jos valmistelija ja esittelijä veloitettaisiin keskeneräisen aloiteasian valmistelussa toimittamaan vastaus yksittäiselle valtuutetulle tai valtuutetuille erilliseen tarkastusmenettelyyn tai työn jäljen arviointiin. Aloitteen jättäneen valtuutetun tai valtuutettujen näkemykselle päätöksenteon kannalta oikeista asioista tai vastauksen asianmukaisuudesta ei voida antaa erityistä tai muita suurempaa painoarvoa, koska valmistelun riittävyyden ja laadun arviointi kuuluu viime kädessä toimielimelle. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö valmisteltavista asioista voitaisi käydä rakentavaa keskustelua. Valtuustoaloitteen tekijälle tai ensimmäiselle allekirjoittaneelle voidaan jatkossa toimittaa tieto, kun asia on valmisteltu toimielimen esityslistalle.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote päätösvalmistelupalvelut

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 58

Valtuustotoimikunnan asettaminen v. 2023-2025

1724/00.00.01.10/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anniina Kovero p. 044 7161 416

Valmistelusihteeri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös

Kaupunginvaltuusto valitsi valtuustotoimikunnan varsinaisille jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudekseen 1.6.2023-31.5.2025 seuraavasti:

jäsen Juha Rostedt

varajäsen: Hannu Rahkonen

jäsen Sonja Falk

varajäsen Riina Puusaari

jäsen Rami Lehto

varajäsen Maarit Tuomi

jäsen Pekka Komu

varajäsen Erkki Nieminen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee valtuustotoimikunnan varsinaisille jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudekseen 1.6.2023-31.5.2025.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 29.05.2023

§ 187

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto valitsee valtuustotoimikunnan varsinaisille jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudekseen 1.6.2023-31.5.2025.”

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien erillissäätöjen I luku,
Yleiset määräykset, 1a § Valtuustotoimikunta:

“Valtuustotoimikuntaan kuuluvat varsinaisina jäseninä
kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto.

Valtuusto valitsee toimikunnan varsinaisille jäsenille jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen.

Valtuustotoimikunnan puheenjohtajana toimii valtuuston puheenjohtaja ja hänen poissa ollessaan varapuheenjohtajat sijaantulojärjestyksessä. Toimikunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta ja sen sihteerinä toimii hallintojohtaja.

Valtuustotoimikunnan tehtävät:

- kehittää kaupunginvaltuuston työskentelyä ja kokouskäytäntöjä
- valmistella esitykset Lahti –mitalin saajasta sekä luottamushenkilöille esitettävistä kunnia- ja ansiomerkeistä.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote valitut, luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 59

Liike Nyt Lahti -valtuustoryhmän järjestäytyminen

5138/00.00.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anniina Kovero p. 044 7161 416

Valmistelusihteeri Marja Loippo p. 044 482 6057

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 29.05.2023

§ 193

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti."

Perusteluosa

Liike Nyt Lahti -valtuustoryhmä 22.5.2023:

"Me allekirjoittaneet, jotka olemme muodostaneet Liike Nyt Lahti -valtuustoryhmän Lahden kaupunginvaltuustossa, olemme 21.5.2023 järjestäytyneet alla olevin tavoin ja näin muodostamme edellä jo mainitun valtuustoryhmän.

Ryhmän puheenjohtajana toimii Tuija Saloranta.

Varapuheenjohtajana toimii puheenjohtajan ollessa estyneenä puheenjohtajan valtuuksin Jari Pykäläinen.

Ryhmän sihteerinä toimii Pasi Tuomaila.

Ryhmän tiedottajana toimii Niko Liukkonen.

Ryhmän neuvottelijoina toimivat

Tuija Saloranta

Jari Pykäläinen

Pasi Tuomaila ja

Niko Liukkonen."

Allekirjoitettu ilmoitus on esityslistan liitteenä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: luettelot

Liitteet

- 1 Liike Nyt Lahti -valtuustoryhmän järjestäytyminen 2023

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 60

Talousarviomuutoksia vuoden 2023 talousarvioon

99/02.00.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 383 6502

Laskentapäällikkö Kati Helin p. 044 716 1059

Controller Katja Markkola p. 050 383 6456

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti, että Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvion sitovat määrärahat ja tuloarviot ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2023 alkaen seuraavat:

Käyttötalouden muutosesitykset:

Konsernihallinnon palvelualue

Lisätään konsernipalvelut-vastuualueen tuloja 0,37 milj. euroa perustuen arvioon konserniyhtiöiden resurssivarauskorvausten toteutumisesta ja vähennetään menoja 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon velvoiteautopaikkojen oston siirtymiseen kaupunkiympäristön palvelualueelle. Määräraha siirretään kaupunkiympäristön palvelualueelle.

Konsernihallinnon palvelualueen nettomuutokset parantavat tulosta yhteensä 3,8 milj. euroa, josta määrärahasiirto palvelualueiden välillä on 3,45 milj. euroa.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

- konsernipalvelut-vastuualue tuloarvio 7 441 300 euroa

- konsernipalvelut-vastuualue määrärahat 46 511 300 euroa.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä sitovuuden menoja lisätään 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon velvoiteautopaikkojen ostamiseen Lahden Pysäköinti Oy:ltä. Määräraha siirretään konsernihallinnon palvelualueelta.

Kaupunkiympäristön palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 3,45 milj. euroa, joka on määrärahasiirto palvelualueiden välillä.

Sitovuustaso muutosten jälkeen:

- Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä määräraha 38 199 400 euroa

Tuloslaskelmaosan muutosesitys:

Lisätään kunnan tuloveroarvioon 4,52 milj. euroa, yhteisöverotuloarvioon 1,42 milj. euroa ja kiinteistöverotuloarvioon 1,00 milj. euroa perustuen arvioitua myönteisempään verotulokehitykseen. Kokonaisuudessaan verotuloarvio kasvaa 6,94 milj. euroa.

Sivistyksen palvelualue

Lisätään lasten ja nuorten kasvun vastuualueen sitovuustason menoja 7,07 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu pääosin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rakenteellisen alijäämän kattamiseen sekä yleiseen kustannustason nousuun. Tarkempi erittely on esitetty perusteluosassa.

Lisätään liikunnan ja kulttuurin vastuualueen, liikunnan ja kulttuurin sitovuustason menoja 0,26 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu energian

hintatason nousuun.

Siirretään osallisuuden ja tiedon vastuualueen, osallisuus-sitovuustason mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa lasten ja nuorten kasvun vastuualueelle perusopetukseen 0,03 milj. euroa. Määrärahasiirto on palvelualueen sisäinen siirto.

Sivistyksen palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 7,3 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- lasten ja nuorten kasvun vastuualue määräraha 205 641 800 euroa
- liikunnan ja kulttuurin vastuualue, liikunta ja kulttuuri määräraha 32 549 800 euroa
- osallisuuden ja tiedon vastuualue, osallisuus-sitovuus määräraha 9 131 000 euroa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvion sitovat määrärahat ja tuloarviot ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2023 alkaen seuraavat:

Käyttötalousosan muutosesitykset:

Konsernihallinnon palvelualue

Lisätään konsernipalvelut-vastuualueen tuloja 0,37 milj. euroa perustuen arvioon konserniyhtiöiden resurssivarauskorvausten toteutumisesta ja vähennetään menoja 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon

velvoiteautopaikkojen oston siirtymiseen kaupunkiympäristön palvelualueelle. Määräraha siirretään kaupunkiympäristön palvelualueelle.

Konsernihallinnon palvelualueen nettomuutokset parantavat tulosta yhteensä 3,8 milj. euroa, josta määrärahasiirto palvelualueiden välillä on 3,45 milj. euroa.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

- konsernipalvelut-vastuualue tuloarvio 7 441 300 euroa
- konsernipalvelut-vastuualue määrärahat 46 511 300 euroa.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä sitovuuden menoja lisätään 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon velvoiteautopaikkojen ostamiseen Lahden Pysäköinti Oy:ltä. Määräraha siirretään konsernihallinnon palvelualueelta.

Kaupunkiympäristön palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 3,45 milj. euroa, joka on määrärahasiirto palvelualueiden välillä.

Sitovuustaso muutosten jälkeen:

- Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä määräraha 38 199 400 euroa

Tuloslaskelmaosan muutosesitys:

Lisätään kunnan tuloveroarvioon 4,52 milj. euroa, yhteisöverotuloarvioon 1,42 milj. euroa ja kiinteistöverotuloarvioon 1,00 milj. euroa perustuen arvioitua myönteisempään verotulokehitykseen. Kokonaisuudessaan verotuloarvio kasvaa 6,94 milj. euroa.

Käsittely

Asiaan oli jaettu seuraava lisäysmoniste:

”Kaupunginhallitus päätti tämpäiväisessä kokouksessaan 12.6.2023 (221 §) lisätä päätösehdotukseensa seuraavan uuden kohdan:

”Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvion sitovat määrärahat ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2023 alkaen seuraavat.

Käyttötalousosan muutosesitykset

Sivistyksen palvelualue

Lisätään lasten ja nuorten kasvun vastuualueen sitovuustason menoja 7,07 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu pääosin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rakenteellisen alijäämän kattamiseen sekä yleiseen kustannustason nousuun. Tarkempi erittely on esitetty perusteluosassa.

Lisätään liikunnan ja kulttuurin vastuualueen, liikunnan ja kulttuurin sitovuustason menoja 0,26 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu energian hintatason nousuun.

Siirretään osallisuuden ja tiedon vastuualueen, osallisuus-sitovuustason mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa lasten ja nuorten kasvun vastuualueelle perusopetukseen 0,03 milj. euroa. Määrärahasiirto on palvelualueen sisäinen siirto.

Sivistyksen palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 7,3 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- lasten ja nuorten kasvun vastuualue määräraha 205 641 800 euroa
- liikunnan ja kulttuurin vastuualue, liikunta ja kulttuuri määräraha 32 549 800 euroa
- osallisuuden ja tiedon vastuualue, osallisuus-sitovuus määräraha 9 131 000 euroa”

Kaupunginhallitus päätti 12.6.2023 myös tehdä perusteluosaan seuraavan lisäyksen:

”Vuoden 2023 talousarvioon esitetään tehtäväksi muutoksia, joihin liittyen on tehty päätöksiä talousarvion hyväksymisen jälkeen. Kaupunginhallitus käsitteli lisätalousarvioesitystä kokouksessaan 5.6.2023 § 203 ja päätti palauttaa esityksestä sivistyksen palvelualueen osuuden valmisteluun. Sivistyksen palvelualueelle esitetyt käyttötalouden muutokset lisäävät menoja 7,3 milj. euroa ja siten heikentävät toimintakatetta 7,3 milj. euroa. Käyttötalouden muutokset katetaan kaupunginhallituksen kokouksessa (5.6.2023 § 203) hyväksytyllä verotuloarvion korotuksella. Verotuloihin esitettyjen muutosten jälkeen vuosikate ja tilikauden tulos eivät muutu.

Sitovuustasojen muutokset on esitetty liitteessä 1. ja päivitetty tulos- ja rahoituslaskelma liitteessä 2. Liitteissä on esitetty eri sarakkeissa aikaisemmassa käsittelyssä esitetyt muutokset, uudelleen valmistelussa olleet sivistyksen palvelualueelle esitettävät muutokset sekä niiden yhteisvaikutukset kaupungin tulos- ja rahoituslaskelmiin.

Kaupunginhallitus pyytää (KH 5.6.2023 § 203) sivistyspalveluita perustelemaan lisätalousarvioesitystään tarkemmin. Mikä osuus rakenteellisesta alijäämästä on puuttuvia tai alimitoitettuja

valtionosuuksia? Esimerkiksi mikä osa lisätalousarviosta liittyy kolmiportaiseen tukeen tai oppivelvollisuuden pidentämiseen? Kun sisäiset vuokrat ja merkittävät konsernilta tehdyt palveluostot eivät selitä menokasvua vuosilta 2018-2022 edes 25%:sti, niin mitkä menokasvut selittävät lisätalousarvion (kun viitataan "rakenteelliseen alijäämään")? Varhaiskasvatuksen menoihin liittyen pyydetään selvittämään miksi ylitämme kaupunkien kahdeksikko-vertailussa keskiarvohinnan näin merkittävästi, kun tilavuokrat ja tukipalvelut-kustannukset eivät sitä selitä?

Perusopetuksen osalta kaupunkien kahdeksikko-vertailussa on todettu että kohdistamme eniten tai toiseksi eniten resursseja opetukseen, toisaalta uusittujen rakennusten pääomakustannuksiin kohdistamme toiseksi vähiten varoja, joten mikäli resurssimme on näin lähes täydellisesti priorisoitu, niin mikä selittää yleisen tyytymättömyyden ja kuinka se on perusteltavissa? Vakan ja perusopetuksen toimipaikka/yksikkökohtaiset kustannuslaskelmat tulee selvittää, budjetti vrt toteuma (vuodet 2021-2022 ja 2023/1.1.-30.6.): tuntiseurannan sekä toteutetun tuntikehyksen osalta, lisäksi palvelu- ja materiaalien ostojen osalta. Tiedolla johtaen resurssien uudelleen kohdentamista voidaan tarvittaessa harkita. Kaupunginhallitus pyytää tiedokseen 26.9.2022 §338 sivistyksen palvelualueen toiminta- ja talousselvitystä (huom Esittelijän lisäys: "Palveluiden kehitys- ja muutostarpeet toimenpiteineen aikataulutettuna"). Selvitys olisi pitänyt tuoda KH:lle tiedoksi huhtikuun 2023 loppuun mennessä, näin ei ole tapahtunut. Lisätalousarvioesityksen hyväksymiselle ei ole toistaiseksi perusteita. Pyydetään tarkennuksia kustannusperusteisiin sekä toimenpidesuunnitelmaa aikatauluineen. Lisätalousarvio on jo toista vuotta peräjälkeen näin merkittävän suuri, kaupunginhallitus on huolissaan tällaisesta kehityksestä."

Vastauksena pyydettyihin tarkennuksiin annetaan seuraavaa:

”Mikä osuus rakenteellisesta alijäämästä on puuttuvia tai alimitoitettuja valtionosuuksia? Esimerkiksi mikä osa lisätalousarviosta liittyy kolmiportaiseen tukeen tai oppivelvollisuuden pidentämiseen?”

- Puuttuvilla tai alimitoitetuilla valtionosuuksilla ei ole osuutta rakenteellisessa alijäämässä. Kolmiportainen tuki tai oppivelvollisuuden pidentäminen eivät liity esitettyyn lisätalousarvioon.

Kun sisäiset vuokrat ja merkittävät konsernilta tehdyt palveluostot eivät selitä menokasvua vuosilta 2018-2022 edes 25%:sti, niin mitkä menokasvut selittävät lisätalousarvion (kun viitataan ”rakenteelliseen alijäämään”)?

- Rakenteellista alijäämää on syntynyt asetetuista säästövelvoitteista Lahden kaupungin uudistus- ja muutosohjelmassa (LUMO) vuosille 2021–2023. Säästövelvoitteisiin ei ole löydetty toteutettavissa olevia toimenpiteitä kaikilta osin. Ohjelmassa on velvoitettu siirtämään toteutumattomat euromääräiset tavoitteet seuraavan vuoden tavoitteeksi. Rakenteellista alijäämää on syntynyt myös vuoden 2021 talousarvioon toteutetusta kaikkia palvelualueita koskevasta henkilöstökulujen määrärahatason korjaamisesta liittyen budjetoitintekniikkaan. Sivistyksen palvelualueen henkilöstökulujen määrärahatason korjaaminen ei ole toteutunut oikealla tasolla ja tästä on kumuloitunut alijäämää määrärahaan vuodelle 2023. Alijäämään korjaamiseksi esitetään lisättäväksi henkilöstökulumäärärahaa varhaiskasvatukseen 0,8 milj. euroa ja perusopetukseen 1,4 milj. euroa.

”Varhaiskasvatuksen menoihin liittyen pyydetään selvittämään miksi ylitämme kaupunkien kahdeksikko-vertailussa keskiarvohinnan näin

merkittävästi, kun tilavuokrat ja tukipalvelut-kustannukset eivät sitä selitä?”

- Varhaiskasvatuksen kuntavertailu on tehty kuuden suurimman kaupungin tietotoihin (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu).

Kuusikkovertailun perusteella voidaan todeta, että Lahdessa

varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset v. 2021 ovat

varhaiskasvatusikäistä lasta kohden hieman kuusikkokuntien keskiarvoa

alhaisemmat (ka. 11 479 €, Lahti 11 423 €). Kokonaiskustannuksissa on

mukana kunnallinen toiminta, perhepäivähoito, kotihoito ja yksityinen

varhaiskasvatus (yksityisen hoidon tuki, palveluseteli ja ostopalvelut).

Kokonaiskustannuksia Lahdessa alentaa se, että kotihoidon tuen

kustannukset lasta kohden ovat keskiarvoa alhaisemmat (ka. 5 142 €, Lahti

3 777 €), samoin yksityisen hoidon tuen kustannukset (ka. 8 246 €, Lahti 6

304 €). Lahdessa ei ole käytössä yksityisen hoidon kuntalisää.

Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen vuosikustannus

lasta kohden on Lahdessa huomattavasti kuusikkokaupunkien keskiarvoa

korkeampi (ka. 11 203 €, Lahti 13 461 €). Päiväkotien kustannuksiin

vaikuttavat kirjoilla olevien lasten määrä, alle 3-vuotiaiden lasten määrä ja

siihen liittyvä mitoitus, tukea tarvitsevien lasten määrä ja siihen liittyvä

resurssointi, ilta-, viikonloppu- ja vuorohoitoa tarvitsevien lasten määrä ja

siihen liittyvä henkilöstöresurssointi, henkilöstökulut, vuokrat, tukipalvelut

ja muut kustannukset. Henkilöstön osalta kustannuksia nostavat lasten

tukeen liittyvät avustajat, henkilöstön poissaoloihin liittyvät varahenkilöt

sekä viikonloppu- ja vuorohoitoon liittyvät henkilöstöresurssointi.

Lahdessa varhaiskasvatuksen erityisopettajien osuus henkilöstöstä on

kuusikkokaupunkien keskiarvoa suurempi (ka. 1,5 %, Lahti 2,8 %). Lahdessa

ilta-, viikonloppu- ja vuorohoitoa tarvitsevien lasten osuus on

huomattavasti kuusikkokaupunkeja korkeampi (ka. 2,7 %, Lahti 13,4 %), mikä lisää päiväkotien kustannuksia vuorohoitoon tarvittavan suuremman henkilöstömäärän vuoksi. Tukipalveluiden sis. ateriapalvelut, puhtauspalvelut ja ICT-palvelut näyttäytyvät Lahdessa kuusikkokuntiin verrattuna korkeammilta, mutta vertailukelpoisuuteen saattaa vaikuttaa rakenteelliset tekijät. Tilakustannukset ovat Lahdessa kuusikkokuntien keskiarvoa korkeammat.

Perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ovat Lahdessa keskimääräistä korkeammat (ka. 14 089 €, Lahti 19 920 €).

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelikustannukset lasta kohden ovat keskiarvoa korkeammat (ka. 778 €, Lahti 839 €). Vertailussa ovat mukana Turku, Oulu, Tampere ja Vantaa. Espoo otti palvelusetelin käyttöön elokuussa 2021, Helsingillä se ei ole käytössä. Palvelusetelikustannuksiin vaikuttavat varsinaisen kattohinnan lisäksi esim. erilaiset palvelusetelisääntökirjassa määritellyt kertoimet, mahdollisuus lisämaksun perimiseen ja siihen liittyvät kaupungin korvaamiskriteerit sekä palveluseteliä käyttävien lasten ikä ja huoltajien tulotaso.

”Perusopetuksen osalta kaupunkien kahdeksikko-vertailussa on todettu että kohdistamme eniten tai toiseksi eniten resursseja opetukseen, toisaalta uusittujen rakennusten pääomakustannuksiin kohdistamme toiseksi vähiten varoja, joten mikäli resurssimme on näin lähes täydellisesti priorisoitu, niin mikä selittää yleisen tyytymättömyyden ja kuinka se on perusteltavissa?”

- Sivistyspalveluissa ei tunnisteta yleistä tyytymättömyyttä perusopetuksen palveluita kohtaan. Asiaa on viimeksi selvitetty perusopetuksen seudullisessa arvioinnissa helmikuussa 2022. Arvioinnissa vastaajina ovat

perusopetuksen henkilöstö, kaikki perusopetuksen oppilaat sekä oppilaiden huoltajat. Huoltajien vastauksia saatiin 2177 kappaletta.

Huoltajat kokevat, että heidän lapsiaan opettavat ammattitaitoiset opettajat. Noin 77 % vastaajista kokee tämän vahvuutena. Huoltajien mielestä vahvuuksia koulun toiminnassa ovat myös 1) lapsi oppii koulussa oikeita asioita, 2) lapsi saa kannustavaa palautetta ja 3) lapsi otetaan huomioon yksilönä. Noin 72 % vastanneista huoltajista on sitä mieltä, että heidän lastensa oppimista tuetaan riittävästi. Kodin ja koulun yhteistyö koetaan toimivaksi.

Huoltajat antoivat kouluarvosanaksi koululle 8,6. Vastaajista 90 % antoi arvosanaksi yli seitsemän. Henkilöstön antama kouluarvosana oli 8,4 ja oppilaiden antama kouluarvosana oli 8,5.

”Vakan ja perusopetuksen toimipaikka/yksikkökohtaiset kustannuslaskelmat tulee selvittää, budjetti vrt toteuma (vuodet 2021-2022 ja 2023/1.1.-30.6.): tuntiseurannan sekä toteutetun tuntikehyksen osalta, lisäksi palvelu- ja materiaalien ostojen osalta.”

- Toimipaikka/yksikkökohtaiset palvelu- ja materiaaliostot on esitetty liitteenä. Kesäkuun 2023 tiedot eivät ole vielä saatavilla.

- Tuntikehys kouluittain sekä perusopetuksen tuntijako on esitetty liitteenä.

Kaupunginhallitus pyytää tiedokseen 26.9.2022 § 338 sivistyksen palvelualueen toiminta- ja talousselvitystä (huom Esittelijän lisäys: ”Palveluiden kehitys- ja muutostarpeet toimenpiteineen aikataulutettuna”). Selvitys olisi pitänyt tuoda KH:lle tiedoksi huhtikuun 2023 loppuun mennessä, näin ei ole tapahtunut.

- Kaupunginhallitus antoi kokouksessaan 26.9.2022 § 338 käsittelyn yhteydessä seuraavan toimeksiannon: "Kaupunginhallitus edellyttää, että sivistyksen palvelualueella laaditaan varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta koskeva toiminta- ja talousselvitys. Selvityksessä voidaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa. Samankaltaisia kaupunkeja hyödyntäen vertaisarvioinnin keinoin analysoidaan palveluiden kehitys- ja muutostarpeet toimenpiteineen aikataulutettuna. Selvityksen tulee valmistua huhtikuun loppuun 2023 mennessä."

Selvitys valmistui kaupunginhallituksen määräyksen mukaisesti huhtikuun 2023 loppuun mennessä. Selvitys esiteltiin kaupunginhallituksen ja sivistyslautakunnan yhteisseminaarissa 16.5.2023. Selvityksestä on tehty päätöspykälä kaupunginhallituksen kokoukseen 12.6.2023 § 220.

"Pyydetään tarkennuksia kustannusperusteisiin sekä toimenpidesuunnitelmaa aikatauluineen. Lisätalousarvio on jo toista vuotta peräjälkeen näin merkittävän suuri, kaupunginhallitus on huolissaan tällaisesta kehityksestä."

- Lisätalousarviossa esitetyistä määrärahatarpeista kustannusten nousuun liittyvät lisäykset koskevat pääosin sähkön ja palvelujen kustannusten nousua. Näistä merkittävin on ateriapalvelujen kustannusten nousu ja se perustuu alkuvuoden toteumaan sekä palvelun tuottajalta saatuun hintakehitystietoon. Palvelun tuottajan mukaan laskutus on noussut tammi-toukokuussa 2023 koulujen ja lukioiden osalta 7 % ja varhaiskasvatuksen osalta 11 % vuoden 2022 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Palveluntuottajan ilmoittaman tiedon mukaan palvelun tuottamisen kustannukset tulevat nousemaan lisää elintarvikkeiden osalta 8,99 % heinäkuussa 2023. Lisäksi henkilöstökuluihin tulee

työehtosopimuksen mukaiset korotukset ja kertakorvaukset elo- ja joulukuussa 2023.

- Lisätalousarvioesitys perustuu pääosin määrärahan rakenteelliseen alijäämään.

- Lahden kaupungin uuden talouden tasapaino-ohjelman valmistelu on käynnissä. Sen toimenpiteet, sisältäen menojen kasvua hidastavat toimenpiteet, tulevat valmistumaan syksyn 2023 aikana ja kaupunginvaltuusto päättää ohjelmasta 27.11.2023.

- Sivistyksen palvelualueen toiminta- ja talousselvityksessä on esitetty toimenpidesuunnitelma, joka on kaupunginhallituksen käsittelyssä 12.6.2023 § 220.

Käyttötalousosa

Sivistyksen palvelualue

Lasten ja nuorten kasvun vastuualue -sitovuus

Sivistyslautakunta päätti 23.05.2023 § 50 ja § 53 esittää

kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että lasten ja nuorten kasvun vastuualueen (sitovuustaso) menoja lisätään 7,07 milj. euroa. Esitetyt muutokset perustuvat lasten ja nuorten kasvu yhteiset osalta aamu- ja iltapäivätoiminnan määrärahan tason korjauksesta ja lisäryhmistä. Varhaiskasvatuspalvelujen osalta esitetyt muutokset perustuvat henkilöstökuluihin aikaisemmilta vuosilta kertyneestä rakenteellisesta alijäämästä ja osittain syksyllä 2022 tulleista palkankorotuksista, palveluseteleihin vuonna 2022 tehdyistä korotuksista, asiakasmaksulain muutoksesta johtuvista palvelusetelien maksuosuuksien korvauserusteiden muutoksista ja vuoden 2023

palvelusetelien hintojen korotuksista sekä yleisestä kustannustason noususta mm. ateriapalvelujen osalta.

Perusopetuksen määrärahan osalta esitetyt muutokset perustuvat henkilöstökuluihin aikaisemmilta vuosilta kertyneestä alijäämästä ja syksyn 2022 palkankorotusten vaikutuksesta sekä palvelujen ostojen yleisestä kustannusten noususta erityisesti ateriapalveluissa. Osallisuuden ja tiedon vastuualueen, osallisuus-sitovuustason yksiköstä esitetään siirrettäväksi mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa perusopetukseen.

Lasten ja nuorten kasvu yhteiset

| | TA2023 | Ennuste 2023 | Toteuma 5 kk | LTA |
|---|-----------|--------------|--------------|----------------|
| Henkilöstökulut | 1 515 700 | 1 655 700 | 635 414 | 140 000 |
| Avustukset, aamu- ja iltapäivätoiminnan tason korotus ja lisäryhmät | 830 000 | 1 020 000 | 494 800 | 190 000 |
| Yhteensä | | | | 330 000 |

Varhaiskasvatus

| | TA2023 | Ennuste 2023 | Toteuma 5 kk | LTA |
|---|------------|--------------|--------------|------------------|
| Henkilöstökulut | 35 966 600 | 36 766 600 | 14 847 144 | 800 000 |
| Päivähoidon palvelusetelit | 12 101 700 | 13 701 700 | 5 862 629 | 1 600 000 |
| Ateriapalvelut | 5 203 400 | 6 103 400 | 1 533 008 | 900 000 |
| Avustukset: Päivähoidon palvelusetelit tason muutos | 6 683 300 | 7 097 300 | 2 849 571 | 414 000 |
| Yhteensä | | | | 3 714 000 |

Perusopetus

| | TA2023 | Ennuste 2023 | Toteuma 5 kk | LTA |
|------------------------------------|------------|--------------|--------------|------------------|
| Henkilöstökulut | 53 881 900 | 56 181 900 | 22 782 349 | 2 300 000 |
| Henkilöstökulut, määrärahan siirto | | 26 400 | | 26 400 |
| Ateriapalvelut | 6 494 000 | 6 894 000 | 1 856 447 | 400 000 |
| ICT-palvelut | 1 951 600 | 2 251 600 | 603 330 | 300 000 |
| Yhteensä | | | | 3 026 400 |

Liikunta- ja kulttuuri -sitovuus, Osallisuus -sitovuus

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päätti 24.05.2023 § 50 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että sitovuustason liikunta ja kulttuuri menoja lisätään 0,26 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu energian hintatason nousuun.

Liikuntapalvelut

| | TA2023 | Ennuste 2023 | Toteuma 5 kk | LTA |
|-------------------------------|---------|--------------|--------------|---------|
| Polttoaine, lämmitys ja sähkö | 861 300 | 1 121 300 | 598 396 | 260 000 |
| Yhteensä | | | | 260 000 |

Lisäksi lautakunta päätti esittää, että osallisuuden ja tiedon vastuualueen, osallisuus -sitovuustason mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa siirretään perusopetukseen 26 400 euroa.

Osallisuus

| | TA2023 | Ennuste 2023 | Toteuma 5 kk | LTA |
|------------------------------------|--------|--------------|--------------|---------|
| Henkilöstökulut, määrärahan siirto | | -26 400 | | -26 400 |
| Yhteensä | | | | -26 400 |

Sekä kaupunginhallitus lisäsi esityslistan liitteisiin seuraavat asiakirjat:

- Sitovuustasojen muutokset
- Tulos- ja rahoituslaskelmat
- Tuntikehys 2022-2023
- Tuntijako_lahden perusopetus_alkaen 1.8.2021
- LANU_Perusopetus_toimipaikoittain_TAjaTot 2021 ja 2022
- LANU_Varhaiskasvatus yht ja perusopetus yht_2021-2023
- LANU_Varhaiskasvatus_toimipaikoittain_TAjaTot 2021-2022
- Varhaiskasvatus ja perusopetus toimipaikoittain_T2023"

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 05.06.2023

§ 203

Päätös

Kaupunginhallitus päätti määrätä perusteluosassa esitetyt konsernipalvelujen toistaiseksi voimassa olevat ja määräaikaiset hyväksymisoikeusmuutokset.

Kaupunginhallitus päätti palauttaa sivistyksen palvelualueen lisätalousarvioesityksen uudelleen valmisteltavaksi.

Samalla kaupunginhallitus teki kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvion sitovat määrärahat ja tuloarviot ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2023 alkaen seuraavat:

Käyttötalousosan muutosesitykset:

Konsernihallinnon palvelualue

Lisätään konsernipalvelut-vastualueen tuloja 0,37 milj. euroa perustuen arvioon konserniyhtiöiden resurssivarauskorvausten toteutumisesta ja

vähennetään menoja 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon

velvoiteautopaikkojen oston siirtymiseen kaupunkiympäristön

palvelualueelle. Määräraha siirretään kaupunkiympäristön palvelualueelle.

Konsernihallinnon palvelualueen nettomuutokset parantavat tulosta yhteensä 3,8 milj. euroa, josta määrärahasiirto palvelualueiden välillä on 3,45 milj. euroa.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

- konsernipalvelut-vastuualue tuloarvio 7 441 300 euroa
- konsernipalvelut-vastuualue määrärahat 46 511 300 euroa.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä sitovuuden menoja lisätään 3,45 milj. euroa

perustuen Ranta-Kartanon velvoiteautopaikkojen ostamiseen Lahden Pysäköinti Oy:ltä. Määräraha siirretään konsernihallinnon palvelualueelta.

Kaupunkiympäristön palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 3,45 milj. euroa, joka on määrärahasiirto palvelualueiden välillä.

Sitovuustaso muutosten jälkeen:

- Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä määräraha 38 199 400 euroa

Tuloslaskelmaosan muutosesitys:

Lisätään kunnan tuloveroarvioon 4,52 milj. euroa, yhteisöverotuloarvioon 1,42 milj. euroa ja kiinteistöverotuloarvioon 1,00 milj. euroa perustuen arvioitua myönteisempään verotulokehitykseen. Kokonaisuudessaan verotuloarvio kasvaa 6,94 milj. euroa.”

Esitetyt muutokset päivitetään tarvittavin osin käyttösuunnitelmiin.

Samalla kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää määrätä perusteluosassa esitetyt konsernipalvelujen toistaiseksi voimassaolevat ja määräaikaiset hyväksymisoikeusmuutokset.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvion sitovat määrärahat ja tuloarviot ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2023 alkaen seuraavat:

Käyttötalouden muutosesitykset:

Konsernihallinnon palvelualue

Lisätään konsernipalvelut-vastuualueen tuloja 0,37 milj. euroa perustuen arvioon konserniyhtiöiden resurssivarauskorvausten toteutumisesta ja vähennetään menoja 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon velvoiteautopaikkojen oston siirtymiseen kaupunkiympäristön palvelualueelle. Määräraha siirretään kaupunkiympäristön palvelualueelle.

Konsernihallinnon palvelualueen nettomuutokset parantavat tulosta yhteensä 3,8 milj. euroa, josta määrärahasiirto palvelualueiden välillä on 3,45 milj. euroa.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

- konsernipalvelut-vastuualue tuloarvio 7 441 300 euroa
- konsernipalvelut-vastuualue määrärahat 46 511 300 euroa.

Sivistyksen palvelualue

Lisätään lasten ja nuorten kasvun vastualueen sitovuustason menoja 7,07 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu pääosin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rakenteellisen alijäämän kattamiseen sekä yleiseen kustannustason nousuun. Tarkempi erittely on esitetty perusteluosassa.

Lisätään liikunnan ja kulttuurin vastualueen, liikunnan ja kulttuurin sitovuustason menoja 0,26 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu energian hintatason nousuun.

Osallisuuden ja tiedon vastualueen, osallisuus-sitovuustason mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa lasten ja nuorten kasvun vastuualueelle perusopetukseen 0,03 milj. euroa. Määrärahasiirto on palvelualueen sisäinen siirto.

Sivistyksen palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 7,3 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- lasten ja nuorten kasvun vastuualue määräraha 205 641 800 euroa
- liikunnan ja kulttuurin vastuualue, liikunta ja kulttuuri määräraha 32 549 800 euroa
- osallisuuden ja tiedon vastuualue, osallisuus-sitovuus määräraha 9 131 000 euroa

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä sitovuuden menoja lisätään 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon velvoiteautopaikkojen ostamiseen Lahden Pysäköinti Oy:ltä. Määräraha siirretään konsernihallinnon palvelualueelta.

Kaupunkiympäristön palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 3,45 milj. euroa, joka on määrärahasiirto palvelualueiden välillä.

Sitovuustaso muutosten jälkeen:

- Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä määräraha 38 199 400 euroa

Tuloslaskelmaosan muutosesitys:

Lisätään kunnan tuloveroarvioon 4,52 milj. euroa, yhteisöverotuloarvioon 1,42 milj. euroa ja kiinteistöverotuloarvioon 1,00 milj. euroa perustuen arvioitua myönteisempään verotulokehitykseen. Kokonaisuudessaan verotuloarvio kasvaa 6,94 milj. euroa.”

Esitetyt muutokset päivitetään tarvittavin osin käyttösuunnitelmiin.

Samalla kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa jäsen Toni Putula teki seuraavan palautusesityksen, koskien sivistyksen palvelualueen lisätalousarvioesitystä: ”Kaupunginhallitus pyytää sivistyspalveluita perustelemaan lisätalousarvioesitystään tarkemmin. Mikä osuus

rakenteellisesta alijäämästä on puuttuvia tai alimitoitettuja valtionosuuksia? Esimerkiksi mikä osa lisätalousarviosta liittyy kolmiportaiseen tukeen tai oppivelvollisuuden pidentämiseen? Kun sisäiset vuokrat ja merkittävät konsernilta tehdyt palveluostot eivät selitä menokasvua vuosilta 2018-2022 edes 25%:sti, niin mitkä menokasvut selittävät lisätalousarvion (kun viitataan "rakenteelliseen alijäämään")? Varhaiskasvatuksen menoihin liittyen pyydetään selvittämään miksi ylitämme kaupunkien kahdeksikko-vertailussa keskiarvohinnan näin merkittävästi, kun tilavuokrat ja tukipalvelut-kustannukset eivät sitä selitä? Perusopetuksen osalta kaupunkien kahdeksikko-vertailussa on todettu että kohdistamme eniten tai toiseksi eniten resursseja opetukseen, toisaalta uusittujen rakennusten pääomakustannuksiin kohdistamme toiseksi vähiten varoja, joten mikäli resurssimme on näin lähes täydellisesti priorisoitu, niin mikä selittää yleisen tyytymättömyyden ja kuinka se on perusteltavissa? Vakan ja perusopetuksen toimipaikka/yksikkökohtaiset kustannuslaskelmat tulee selvittää, budjetti vrt toteuma (vuodet 2021-2022 ja 2023/1.1.-30.6.): tuntiseurannan sekä toteutetun tuntikehyksen osalta, lisäksi palvelu- ja materiaalien ostojen osalta. Tiedolla johtaen resurssien uudelleen kohdentamista voidaan tarvittaessa harkita. Kaupunginhallitus pyytää tiedokseen 26.9.2022 §338 sivistyksen palvelualueen toiminta- ja talousselvitystä (huom Esittelijän lisäys: "Palveluiden kehitys- ja muutostarpeet toimenpiteineen aikataulutettuna"). Selvitys olisi pitänyt tuoda KH:lle tiedoksi huhtikuun 2023 loppuun mennessä, näin ei ole tapahtunut. Lisätalousarvioesityksen hyväksymiselle ei ole toistaiseksi perusteita. Pyydetään tarkennuksia kustannusperusteisiin sekä toimenpidesuunnitelmaa aikatauluineen. Lisätalousarvio on jo toista vuotta peräjälkeen näin merkittävän suuri, kaupunginhallitus on huolissaan tällaisesta kehityksestä."

Jäsen Jouni Kaikkonen kannatti tehtyä palautusesitystä.

Puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta, voidaanko jäsen Toni Putulan palautusesitys hyväksyä yksimielisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti palautusesityksen, koskien sivistyksen palvelualueen lisätalousarvioesitystä.

Perusteluosa

Vuoden 2023 talousarvioon esitetään tehtäväksi muutoksia, joihin liittyen on tehty päätöksiä talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Vuoden 2023 talousarviossa ei ole täysimääräisesti arvioitu energiakriisin ja korkean inflaation vaikutuksia. Lahden kaupunginvaltuuston 28.11.2022 § 127 päätöksen mukaisesti näiden vaikutukset tarkastellaan alkuvuodesta 2023 ja tehdään tarvittaessa lisätalousarvio.

Esitetyt käyttötalouden muutokset lisäävät tuloja 0,37 milj. euroa ja menoja 7,30 milj. euroa. Muutokset heikentävät toimintakatetta 6,94 milj. euroa. Käyttötalouden muutokset katetaan verotuloarvion lisäyksellä. Verotuloihin esitettyjen muutosten jälkeen vuosikate ja tilikauden tulos eivät muutu.

Sitovuustasojen muutokset on esitetty liitteessä 1 ja päivitetty tulos- ja rahoituslaskelma liitteessä 2.

Käyttötalousosa

Konsernihallinnon palvelualue

Konsernipalvelut: resurssivarauskorvaukset

Esitetään lisättäväksi konsernipalvelujen tuloja 0,37 milj. euroa. Konserniyhtiöiden resurssivarauskorvauksia arvioidaan maksettavan enemmän kuin mitä voimassa olevaan talousarvioon sisältyy.

Konsernipalvelut: Ranta-Kartanon velvoitepysäköintipaikat

Esitetään vähennettäväksi konsernipalvelujen menoja 3,45 milj. euroa. Vuoden 2023 talousarviossa varauduttiin Ranta-Kartanon velvoitepysäköintipaikkojen ostamiseen. Pysäköintipaikat ostaa kaupunkiympäristön palvelualue, jonne määräraha siirretään.

Sivistyksen palvelualue

Lasten ja nuorten kasvun vastuualue -sitovuus

Sivistyslautakunta päätti 23.05.2023 § 50 ja § 53 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että lasten ja nuorten kasvun vastuualueen (sitovuustaso) menoja lisätään 7,07 milj. euroa. Esitetyt muutokset perustuvat lasten ja nuorten kasvu yhteiset osalta aamu- ja iltapäivätoiminnan määrärahan tason korjauksesta ja lisäryhmistä. Varhaiskasvatuspalvelujen osalta esitetyt muutokset perustuvat henkilöstökuluihin aikaisemmilta vuosilta kertyneestä rakenteellisesta alijäämästä ja osittain syksyllä 2022 tulleista palkankorotuksista, palveluseteleihin vuonna 2022 tehdyistä korotuksista, asiakasmaksulain muutoksesta johtuvista palvelusetelien maksuosuuksien korvausperusteiden muutoksista ja vuoden 2023 palvelusetelien hintojen korotuksista sekä yleisestä kustannustason noususta mm. ateriapalvelujen osalta. Perusopetuksen määrärahan osalta esitetyt muutokset perustuvat henkilöstökuluihin aikaisemmilta vuosilta kertyneestä alijäämästä ja syksyn 2022 palkankorotusten vaikutuksesta sekä palvelujen ostojen yleisestä kustannusten noususta erityisesti ateriapalveluissa. Osallisuuden ja tiedon

vastuualueen, osallisuus-sitovuustason yksiköstä esitetään siirrettäväksi mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa perusopetukseen.

Liikunta- ja kulttuuri -sitovuus, Osallisuus -sitovuus

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päätti 24.05.2023 § 50 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että sitovuustason liikunta ja kulttuuri menoja lisätään 0,26 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu energian hintatason nousuun.

Lisäksi lautakunta päätti esittää, että osallisuuden ja tiedon vastuualueen, osallisuus -sitovuustason mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa siirretään perusopetukseen 26 400 euroa.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastualueet yhteensä -sitovuus

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 24.5.2023 § 53 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että sitovuustason kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastualueet yhteensä menoja lisätään 3,45 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu Kisapuiston velvoiteautopaikkojen ostamiseen Lahden Pysäköinti Oy:ltä. Lisäksi kaupunkiympäristölautakunta valtuutti kaupungininsinöörin allekirjoittamaan kauppasopimuksen, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy lisätalousarvioesityksen.

Lahden Pysäköinti Oy rakennuttaa Ranta-Kartanoon uutta pysäköintitaloa, Kartanoparkkia. Siihen on tarkoitus sijoittaa Ranta-Kartanon muiden kortteleiden velvoitepaikkoja sekä myös Kisapuiston käyttäjille tarkoitettuja autopaikkoja. Tähän asti pysäköinti on tapahtunut

pääosin Ranta-Kartanossa vanhalla linja-autoaseman kentällä, joka poistuu käytöstä pysäköintitalon valmistuessa.

Kisapuistossa on voimassa asemakaava vuodelta 1966. Kaavassa ei ole autopaikkamääräystä. Kaavamuutoksen tarve on tunnistettu, mutta sitä ei ole vielä aikataulutettu. Kaupunkisuunnittelussa on määritelty, että Kisapuiston toiminnan laajuus ja luonne edellyttävät 250 autopaikkaa. Luvussa on otettu huomioon alueen monipuolinen käyttö ja käyttäjäkuntana urheilijat, kuntoliikkujat ja ulkoilijat sekä pelien katsojat ja joukkueiden ja urheilijoiden huoltajat. Alueella on tenniskeskuksen ympäristössä 67 autopaikkaa, joten lisätarve on 183 paikkaa.

Pysäköintitalossa paikat ovat nimeämättömiä ja yhteiskäyttöisiä, mistä syystä määrästä tehdään 25 % vähennys yhteiskäytön perusteella Lahden pysäköintipolitiikan linjausten mukaisesti. Pysäköintitalosta tulee hankkia Kisapuistolle 138 velvoiteautopaikkaa. Autopaikan hinta on 25 000 euroa.

Jos Ranta-Kartanon alueelle rakennetaan kaupungin ylläpitämä uimahalli, voidaan osa tästä paikkamäärästä lukea myös uimahallin velvoitepaikkamäärään, koska Kisapuiston ja uimahallin suurimmat käyttäjämäärät ovat eri vuodenaikoina. Tarkempi laskelma laaditaan uimahallin toteutuksen yhteydessä.

Velvoitepysäköintipaikkojen ostamiseen on varattuna määrärahaa 3,45 milj. euroa konsernihallinnon palvelualueen käyttötaloudessa.

Tuloslaskelmaosa

Verotulot

Vuoden 2023 verotulot ovat kehittyneet ennakoitua paremmin.

Kunnallisveron ennusteeseen vaikuttavaa merkittävimmin palkkasumman

parantunut kehitysarvio sekä verovuoden 2022 tilitykset tammi-helmikuulta. Kunnallisveron sekä yhteistöveron ennusteet perustuvat Kuntaliiton sekä valtiovarainministeriöiden ennusteisiin ja alkuvuoden tilityksiin. Kiinteistöverotuloennusteeseen vaikuttaa merkittävimmin rakennuskustannusindeksin nousu, minkä myötä rakennusten verotusarvot ovat kasvaneet. Verotuloihin sisältyy edelleen epävarmuutta, minkä vuoksi niiden tulo-odotuksia korotetaan maltillisesti. Verotuloennusteet tarkentuvat kesän ja syksyn aikana, ja niitä tarkennetaan syksyn lisätalousarviossa. Edellä mainittujen ennusteiden perusteella lisätään kunnallisverotuloarviota 4,52 milj. euroa, yhteistöverotuloarviota 1,42 milj. euroa ja kiinteistöverotuloarviota 1,00 milj. euroa, kokonaisvaikutus 6,94 milj. euroa.

Konsernihallinnon palvelualueen käyttösuunnitelman muutos

Konsernipalvelut-vastuualueen tulosityksikön 10101204 Kehityspalvelut kustannuspaikan 101012021 Tietohallinto toiseksi varahyväksyjäksi lisätään pääsuunnittelija; tulosityksikön 10101222 Lahti-Piste kustannuspaikan 101012220 Lahti-Piste hyväksyjäksi muutetaan palveluasiantuntija ja kustannuspaikan 101012010 Talouspalvelut varahyväksyjiksi lisätään rahoituspäällikkö ja johtava controller. Muutokset astuvat voimaan 12.6.2023.

Konsernipalvelujen tulo- ja menotositteiden hyväksymisoikeudet tulee varmistaa myös lomakaudella. Tämän vuoksi lisätään koko konsernipalveluja koskien kaikkiin tulo- ja menotositteisiin määräaikaiset varahyväksymisoikeudet kaupunginlakimiehelle 26.6.–15.7. ja tietohallintojohtajalle 16.7.–6.8.2023.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv talousarviomuutosten osalta; ote: konsernipalvelut/talousoalvelut, TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy/Jukka Vuorio
Kv: ote konsernihallinnon palvelualue, sivistyksen palvelualue, kaupunkiympäristön palvelualue, TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy/Jukka Vuorio, talousoalvelut

Liitteet

- 2 Sitovuustasojen muutokset 1.6.2023
- 3 Tulos- ja rahoituslaskelmat 1.6.2023
- 4 Sitovuustasojen muutokset
- 5 Tulos- ja rahoituslaskelmat
- 6 Tuntikehys 2022-2023
- 7 Tuntijako_Lahden perusopetus_alkaen 1.8.2021
- 8 LANU_Perusopetus_toimipaikoittain_TAjaTot 2021 ja 2022
- 9 LANU_Varhaiskasvatus yht ja perusopetus yht_2021-2023
- 10 LANU_Varhaiskasvatus_toimipaikoittain_TAjaTot 2021-2022
- 11 Varhaiskasvatus ja perusopetus toimipaikoittain_T2023

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 61

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki aloittaa kokeilun maksuttomasta pysäköinnistä Lahden keskustassa

605/00.01.01.03/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Suunnittelupäällikkö Pirkko-Leena Jakonen p. 044 416 3503

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Kalle Aaltonen ehdotti, että asia palautetaan valmisteluun.

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun asian palauttamisen osalta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Aaltonen valtuutettu Mikko Lindroosin kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun palautusehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka

kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Aaltosen palautusehdotusta, äänestävät ei. Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että asian käsittelyn jatkamista kannatti 54 valtuutettua ja valtuutettu Aaltosen palautusehdotusta 5. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 3 61 §.

Näin ollen kaupunginvaltuusto päätti jatkaa asian käsittelyä.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 05.06.2023

§ 212

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen esitti asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi.
Eesitys raukesi kannattamattomana.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 24.05.2023

§ 60

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Honkanen Petri

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Mikko Lindroos esitti asian palauttamista valmisteluun seuraavalla saatteella: "Vain pysäköintiapilla mahdollinen 30-60min ilmainen pysäköinti, joita ei voi ketjuttaa. Tämä pitää huolen siitä, ettei ilmaispysäköinti vaikuta negatiivisesti keskustan asiakaskiertoon jota on pelätty mikäli käytettäisiin pysäköintikiekkoja.

Alun ilmainen pysäköinti tuo keskustaan lisää asiakkaita toimimalla sisäänheittotuotteen tapaan ja on positiivinen keskustan elinkeinotoimintaa tukeva signaali yrityksille sekä lahtelaisille merkki siitä, että heidät halutaan asioimaan keskustaan.

Monet ihmiset asioivat keskustassa tuota ilmaista aikaa pidempään, jolloin kaupunki saa edelleen pysäköintituloja ja kasvava asiakasvolyymi lisää pysäköijien määrää sekä tuo verotuloja yritysten kasvavien myyntien kautta, jolla on myös työllistävä vaikutus. Tämä kattaa ison osan ilmaisipysäköinnin vuoksi menetetyistä pysäköintituloista.

Helpoiten maksuttoman pysäköinnin kokeilun hyödyt ja haitat saa selville kokeilemalla sitä. Lahdessa on kokeiltu erilaisia asiointia ja yritystoimintaa haittaavia kokeiluja sekä koitettu lisätä niillä elinvoimaa. Joten esitämme nyt, että keskustan elinvoimaa yritettäisiin lisätä keskustan elinvoimaa lisäävällä, lahtelaisten asiointia helpottavalla ja keskustan yritystoimintaa tukevalla kokeilulla mahdollisimman pikaisesti tänä kesänä.” Il varapuheenjohtaja Tuomas Sorsa kannatti tehtyä esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty kannatettu, asian käsittelyn jatkamisen keskeyttävä esitys, on asiassa äänestettävä. Selostus hyväksyttiin. Äänestystavaksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä (Minerva Kastehelmi, Ida Rantanen, Ville Nikkilä, Tomi Sairomaa, Anneli Viinikka ja Francis McCarron) ja 4 EI-ääntä (Mikko Lindroos, Maarit Tuomi, Tuomas Sorsa ja Nina Kallijärvi). Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi, että asian käsittelyä jatketaan.

Perusteluosa

Valtuutetut Kalle Aaltonen ja Ville Hälinen 30.1.2023:

”Valtuutetun aloiteoikeutta hyödyntäen esitän, että Lahden kaupunki

aloittaa kokeilun maksuttomasta pysäköinnistä Lahden keskustassa. Korkeat pysäköintimaksut ja maksuttoman pysäköinnin kokeilun tarve nousevat koko ajan esiin Lahden keskustan elinkeinotoimintaa, kehitystä sekä vetovoimaa jarrutavana tekijänä. Aloitteella ei haluta lisätä keskustan kadunvarsien käyttöä pitkäaikaispysäköintiin, vaan sen tavoitteena olisi tukea keskustan elinkeinoelämän toimintaa ja sen saavutettavuutta.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Lahden kaupungilla on maksullista pysäköintiä keskustassa katujen varsilla ja pysäköintialueilla. Pysäköintipolitiikassa hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti kadunvarsipysäköinti ydinkeskustassa on tarkoitettu lyhytaikaiseen asiointipysäköintiin ja pitkäaikaisempi pysäköinti ohjataan Toriparkkiin ja pysäköintitaloihin. Maksullisuudella pyritään varmistamaan paikkojen riittävä vaihtuvuus ja paikkojen saatavuus lyhytaikaiseen asiointipysäköintiin.

Keskustapysäköinti ei voi olla Lahden kokoisessa kaupungissa maksutonta ja aikarajoituksetonta, koska se lisäisi paikkojen käyttöä asumiseen ja työntekoon liittyvään pitkäaikaiseen pysäköintiin. Mikäli käytössä on vain aikarajoitus, on valvonta huomattavasti hitaampaa ja vaikeampaa ja kokemusten mukaan väärinkäytöksiä esiintyy selvästi enemmän. Maksullisuudella sekä säädellään pysäköintiajan pituutta ja ohjataan pysäköintipaikan valintaa, että saadaan käyttäjiltä rahoitusta pysäköintipaikkojen ylläpitoon.

Lahden kaupungin pysäköintimaksut eivät ole korkeita, vaan samaa suuruusluokkaa kuin vertailukaupungeissa. Ainoastaan ykkösvyöhykkeen toisen tunnin maksu on korkeampi kuin niissä kaupungeissa, jossa porrastettu taksa ei ole käytössä. Tällä halutaan ohjata pitkäaikaisempaa,

yli tunnin kestäväää pysäköintiä pysäköintilaitoksiin, jotta kadunvarrella on aina löydettävissä lyhytaikaisia asiointipaikkoja.

Kaupunki saa tuloja maksullisesta pysäköinnistä noin 1,85 miljoonaa euroa vuodessa. Suurin osa, noin 70 %, tuloista kertyy keskustan ykkösvyöhykkeeltä. Kaupungin taloustilanteen huomioon ottaen ei ole perusteltua, että tämä tulo jäisi saamatta ja kaikki pysäköintipaikkojen kunnossapito- ja rakentamiskulut tulisivat verorahoista maksettaviksi. Ehdotetun kokeilun toteuttaminen toisi kuluja kokeilun suunnittelun, seurannan ja raportoinnin lisäksi liikenteenohjaussuunnitelmien laadinnasta ja liikennemerkkien hankinnasta sekä vaihdosta.

Edellä esitetyillä perusteluilla esitettyä maksuttoman pysäköinnin kokeilua ei nähdä tarkoituksenmukaiseksi toteuttaa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

- 12 Valtuustoaloite: Lahden kaupunki aloittaa kokeilun maksuttomasta pysäköinnistä Lahden keskustassa
- 13 ÄÄNESTYSLISTA kaupunkiympäristölautakunta 240523
- 14 Äänestysluettelo KV 12.6.2023 § 61 palautusehdotus Aaltonen

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 62

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki aloittaa kokeilun nopeaa asiointia varten tarkoitetun pysäköinnin lisäämisestä Lahden keskustassa

602/00.01.01.03/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Suunnittelupäällikkö Pirkko-Leena Jakonen p. 044 416 3503

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Kalle Aaltonen ehdotti, että asia palautetaan valmisteluun.

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun asian palauttamisen osalta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Aaltonen valtuutettu Ville Hälisen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun palautusehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka

kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Aaltosen palautusehdotusta, äänestävät ei. Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että asian käsittelyn jatkamista kannatti 55 valtuutettua ja valtuutettu Aaltosen palautusehdotusta 4. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 2 62 §.

Näin ollen kaupunginvaltuusto päätti jatkaa asian käsittelyä.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 05.06.2023

§ 213

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen esitti asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi.

Esitys raukesi kannattamattomana.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 24.05.2023

§ 61

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Suunnittelujohtaja Honkanen Petri

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Valtuutetut Kalle Aaltonen ja Ville Hälinen 30.1.2023:

”Valtuutetun aloiteoikeutta hyödyntäen esitän, että Lahden kaupunki aloittaa kokeilun nopeaa asiointia varten tarkoitetun pysäköinnin lisäämisestä Lahden keskustassa.

Ns. Nopean asiointin pysäköinnin tarve nousee koko ajan esiin Lahden keskustan elinkeinotoimintaa, kehitystä sekä vetovoimaa jarruttavana tekijänä. Aloitteella ei haluta lisätä keskustan kadunvarsien käyttöä

pitkäaikaispysäköintiin, vaan sen tavoitteena olisi tukea keskustan elinkeinoelämän toimintaa ja sen saavutettavuutta.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Lahden kaupungilla on maksullista pysäköintiä keskustassa katujen varsilla ja pysäköintialueilla. Pysäköintipolitiikassa hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti kadunvarsipysäköinti ydinkeskustassa on tarkoitettu lyhytaikaiseen asiointipysäköintiin ja pitkäaikaisempi pysäköinti ohjataan Toriparkkiin ja pysäköintitaloihin. Maksullisuudella ja ykkösvyöhykkeellä maksujen porrastuksella pyritään varmistamaan paikkojen riittävä vaihtuvuus.

Keskustapysäköinti ei voi olla Lahden kokoisessa kaupungissa maksutonta ja aikarajoituksetonta, koska se lisäisi paikkojen käyttöä asumiseen ja työntekoon liittyvään pitkäaikaiseen pysäköintiin. Mikäli käytössä on vain aikarajoitus, on valvonta huomattavasti hitaampaa ja vaikeampaa ja kokemusten mukaan väärinkäytöksiä esiintyy selvästi enemmän. Maksullisuudella sekä säädellään pysäköintiajan pituutta ja ohjataan pysäköintipaikan valintaa, että saadaan käyttäjiltä rahoitusta pysäköintipaikkojen ylläpitoon.

Nopean asioinnin paikkoina on käytettävissä kaikki kadunvarsipaikat. Maksullisuuden porrastuksella ykkösvyöhykkeellä on pyritty nimenomaan paikkojen nopeaan vaihtuvuuteen. Alkuvuoden tietojen mukaan ykkösvyöhykkeellä keskimääräinen pysäköintiaika on 1 tunti ja mediaaniaika 41 minuuttia. Tästä on pääteltävissä, että paikkoja käytetään paljon lyhytaikaiseen asiointipysäköintiin.

Maksuttomia asiointipysäköintipaikkoja voidaan toteuttaa joko liikennemerkkein määrittämällä sallitun pysäköintiajan pituus tai muuttamalla taksoja niin, että pysäköinnin alusta tietty aika on maksuton. Molemmat tavat ovat ongelmallisia. Alle puolen tunnin kiekkopysäköinti ei ole nykysäännösten (tieliikennelaki 40§) mukaan mahdollista ja käytännössä puolen tunnin paikalla voi sopivaan aikaan tultaessa pysäköidä lähes tunnin. Paikkoja voidaan merkitä myös lyhyemmälle ajalle, mutta käytännössä ainoa vaihtoehto valvoa esimerkiksi 15 minuutin paikkoja on, että pysäköinninvalvoja on näköyhteydellä ajoneuvoon koko pysäköinnin ajan. Tämä ei ole kustannustehokasta eikä tarkoituksenmukaista. Ilman valvontaa valitettavasti paikkojen väärinkäyttö on yleistä.

Maksullisessa pysäköinnissä on teknisesti mahdollista muuttaa taksoja niin, että ensimmäinen 15 minuutin tai puolen tunnin jakso olisi kaikille maksuton. Maksujen selkeyden vuoksi tämän muutoksen tulisi koskea laajempaa aluetta. Mobiilisovellutusten käytön yleisyydestä (70% pysäköinneistä) ja viestinnän selkeyden vaatimuksista johtuen maksuvyöhykkeitä ei voi olla montaa, eikä yksittäisillä vierekkäisillä paikoilla voi olla erisuuruisia maksuja.

Jos järjestely koskisi kaikkia maksullisia pysäköintikertoja, olisi kaupungin pysäköintitulojen vähennys 15 minuutin maksuttomalla ajalla noin 0,5 miljoonaa euroa ja puolen tunnin maksuttomuudella noin 1 milj. euroa vuodessa. Tämä ei ole kompensoitavissa muilla pysäköintituloilla. Esitetty kokeilu voitaisiin tehdä vain rajoitetun ajan ja esimerkiksi vain ykkösvyöhykkeelle, tällöin kuukautta kohden tulojen vähennys olisi arviolta 15 minuutin kokeilussa 35 000 euroa ja 30 minuutin maksuttoman ajan kokeilussa 70 000 euroa. Lisäksi tulisivat pysäköintiautomaattien ohjelmointi- ja muutuskulut sekä itse kokeilun suunnittelun, sen seurannan ja raportoinnin kulut, jotka ovat yhteensä noin 10 000 euroa.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Edellä esiteyillä perusteluilla ei nähdä esitettyä kokeilua
tarkoituksenmukaisena toteuttaa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Toimenpiteet

Liitteet

- 15 Valtuustoaloite: Lahden kaupunki aloittaa kokeilun nopeaa asiointia varten tarkoitetun pysäköinnin lisäämisestä Lahden keskustassa
- 1 Äänestysluettelo KV 12.6.2023 § 62 palautusehdotus Aaltonen
- 6

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 63

Valtuustoaloite: Leikkialueiden talvikunnossapidon aloittaminen Lahdessa

1346/00.01.01.03/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kunnossapitohortonomi Seija Nurkkala p. 044 416 3997

Päätös

Kaupunginvaltuusto palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Anna Kaisa Kupiainen ehdotti, että asia palautetaan valmisteluun.

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun asian palauttamisen osalta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Kupiainen mm. valtuutettu Miina Harmaalan kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun ehdotuksen asia palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi.

Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Tämän jälkeen valtuusto hyväksyi yksimielisesti valtuutettu Kupiaisen tekemän palautusehdotuksen. Palautusehdotuksen perustelut ovat pöytäkirjan liitteenä.

Näin ollen kaupunginvaltuusto palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 05.06.2023

§ 214

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 24.05.2023

§ 63

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Valtuutettu Anna Kaisa Kupiainen ja 18 muuta valtuutettua 13.3.2023:

”Lahden tulee aloittaa leikkialueiden talvikunnossapito

Valtuutetun aloiteoikeutta käyttäen, me allekirjoittaneet esitämme, että Lahti ottaa käyttöön leikkialueiden talvikunnossapidon. Lahdessa on tällä hetkellä 156 leikkialuetta, joista lähimmälle leikkialueelle on matkaa keskimäärin 0,5-1 kilometriä. Kaikki leikkialueet ovat käytettävissä myös talvella. Niissä ei ole kuitenkaan varsinaista talvikunnossapitoa eli lunta / jäätä ei poisteta kuin erikoistapauksissa (lähde: Lahti.fi). Leikkialueiden talvikunnossapito ei kuitenkaan ole tavatonta Suomessa. Leikkialueita talvikunnossa pidetään mm. Rovaniemellä, Joensuussa ja Jyväskylässä. Myös Kuopiossa leikkipuistoihin aurataan kulkuväyliä.

Rovaniemellä talvisin leikkipaikkoja huolletaan kuudellatoista (16) leikkipaikalla. Yhteensä Rovaniemellä on n. 80 leikkipaikkaa (lähde: Rovaniemi.fi)

Joensuussa kaupunki pitää osaa leikkipaikoista kunnossa myös talvisin. Kunnossapitotyöt pitävät sisällään mm. lumien auraamista ja lumenpoistoa leikkivälineistä. Joensuussa leikkipaikkoja on noin 100, joista 36 on talvikunnossapidettäviä (lähde: Joensuu.fi)

Jyväskylässä osa leikkipuistoista on talvikunnossapidossa. Puistojen hoito on talvisin pääasiassa leikkivälineiden puhdistusta lumesta, kulkuväylien

avaamista ja hiekoittamista sekä puhtaanapitoa. Liukkauden torjunta kohdentuu vain kulkuväylille (lähde: jyvaskyla.fi). Valitettavasti Jyväskylän kaupunki on vähentänyt viime vuosina talvikunnossapidettävien leikkialueiden määrää ja tällä hetkellä kaupungissa on 11 talvikunnossapidettävää leikkialuetta. Yhteensä leikkipuistoja on Jyväskylän kaupungin alueella noin 100.

Kuopion kaupunki on ryhtynyt aauraamaan väyliä suosituimpiin leikkipuistoihin, sillä kaupunkilaiset ovat antaneet runsaasti palautetta vaikeakulkuisista leikkipaikoista (lähde: yle.fi)

Liikunnan ja leikkimisen ilo kuuluu kaikille lapsille kaikkialla kaupungissa vuoden jokaisena päivänä. Kesäisin leikkipuistoihin on helppo mennä, mutta varsinkin runsaslumisena talvena jo leikkipuistoon meneminen on hyvin hankalaa. Vaunuja on erittäin hankala työntää umpihangessa ja keinut eivät ole välttämättä käyttökelpoisia, koska lunta on niiden alla todella paljon. Suurin osa kiipeilytelineistä on vaarallisia kertyneen lumen ja jään vuoksi.

Isovanhemmat käyvät myös leikkipuistossa lapsenlapsiensa kanssa, ja vanhuksilla liikkuminen umpihangessa ja liukkailla kentillä on hankalaa. Leikkipuistot ovat kaikkien kaupunkilaisten käytössä ja leikkipuistossa käynti on osa monen perheen päivittämistä/viikoittaista rutiinia. Leikkipuistoja käyttävät myös perhepäivähoitajat ryhmineen.

Esitämme, että Lahti aloittaa leikkialueiden talvikunnossapidon ainakin suosituimmilla ja isoimmilla leikkialueillaan sekä Launeen perhepuistossa. Myös perhepäivähoitajien käyttämät puistot on talvikunnossapidettävä. Talvikunnossapito käsittäisi leikkivälineiden puhdistusta lumesta, kulkuväylien avaamista ja hiekoittamista sekä puhtaanapitoa. Talvikunnossapidettävien leikkipuistojen valinnassa on oletettava huomioon

alueellinen lasa-arvoisuus. jotta joka puolella kaupunkia on ainakin yksi talvikunnossapidettävä leikkipuisto.”

Lausunto:

Kaupunkiympäristön palvelualue, kaupunkitekniikka teettää alueurakoissaan jo tällä hetkellä useita talvikauden työtehtäviä myös leikkialueilla. Leikkialueille (156 kpl) johtavat väylät ja niiden liittymät aurataan 3 kertaa talvikausittain helpottamaan leikkialueille pääsyä. Myös leikkipuistojen (Hirsimetsän kerho, Loviisanpässin leikkipuisto, Tanssimäen leikkipuisto ja Launeen Perhepuisto) piha-alueet ovat talvikunnossapidon piirissä Tilakeskuksen toimesta.

Leikkialueiden yhteydessä sijaitsevia pienkenttiä jäädytetään pienten lasten luistelukäyttöön talvikausittain n. 34 kpl eri puolilla kaupunkia ja liikuntapalvelut huolehtivat osaltaan isompien kenttien jäädytyksistä mm. koulujen läheisyydessä. Näitä kenttiä on n. 30 kpl.

Puhtaanapitoa tehdään myös talvisin, eli kaikilta leikkialueilta kerätään roskaa tarvittaessa ympäri vuoden.

Leikkivälineiden kattorakenteilta on puhdistettu lunta, kun lumikertymät ovat uhanneet leikkivälineiden kestävyyttä. Näin ei onneksi ole tapahtunut usein, ehkä noin kerran kymmenessä vuodessa.

Talvisin kaikkien halukkaiden käytössä ovat myös Tilakeskuksen ylläpitämät monitoimitalojen, koulujen ja päiväkotien piha-alueet, jotka ovat saavutettavissa lumitilanteesta riippumatta.

Kaupungissamme on useita mäenlaskupaikkoja; mm. Mukkulan kartanolla, Radiomäellä ja Turranmetsän leikkialueella. Uusille leikkialueille suunnitellaan aina paikat mäen laskuun, mikäli mahdollista.

Mikäli leikkialueilla mietitään laajempia talvikunnossapitotoimia, esim. lumen poistoja, on hyvä huomioida seuraavia seikkoja;

Leikkialueet ovat ahtaita varusteiden ja kalusteiden sijoittelujen maksimoinnin vuoksi, joten talvikunnossapitotoimet vaatisivat erikoiskalustoa tai käsityötä, jotka puolestaan lisäävät kustannuksia. Kalusto on mitoitettava todella tarkasti, jotta vältetään vaurioilta, sillä ne eivät ainakaan lisää leikkivälineiden ja rakenteiden ikää. Alueilla ei myöskään ole tilaa lumien kasaamiselle, vaan ne olisi poistettava kohteilta tuoden lisäkustannuksia.

Lumen ja sohjon poiston lisäksi talvikunnossapidossa on aina huolehdittava myös liukkaudentorjunnasta. Talven aikana levitetty hiekoitushiekka on poistettava tarkkaan leikkialueilta, koska se ei sovellu leikkivälineiden turva-alustaksi erilaisen raekokonsa ja teräväsärmäisyytensä vuoksi, ts. turva-alustan jousto-ominaisuus heikkenee, mikäli materiaalit sekoittuvat. Hiekan poistaminen turvasoran tai turvahakkeen joukosta leikkivälineiden alustoilta on vaikeasti toteutettavissa. Hiekoitushiekka tarttuu lisäksi käyttäjien kenkien pohjiin kuluttaen leikkivälineiden maalipintoja. Kumirouhepohjaisilla nk. valetuilla turva-alustoilla hiekoitushiekka rikkoo pinnan ja nopeuttaa alustan uusimistarvetta.

Leikkivälineistä lunta poistettaessa lumet joudutaan kasaamaan leikkivälineiden läheisyyteen, ellei niitä siirretä pois alueilta. Näin ne aiheuttavat turvallisuusongelman; kinosten kautta leikkivälineiden kattorakenteet ovat helposti kiipeiltävissä ja ne houkuttelevat myös pienempiä käyttäjiä siihen.

Leikkivälineiden turvamotoitukset muuttuvat tamppaantuvan lumen ja jään vuoksi; erilaisia kiinnijäämisaukkoja ilmaantuu lisäten vaaran paikkoja sulaan kauteen verrattuna. Jäätä ja lunta leikkivälineistä poistettaessa

niiden rakenteet ovat kovilla lisäen korjaus- ja kunnossapitotarvetta. Erityisesti puiset rakenteet ovat alttiita kolhuille.

Aloitteessa mainituissa muissa kunnissa leikkialueilla on tehty leikkivälineiden lumenpoistoa ainoastaan kahdessa kaupungissa; Rovaniemellä ja Jyväskylässä ja niissäkin muutamissa kohteissa. Työ on ilmeisen vaativaa juuri kalusteiden ja rakenteiden ehjinä säilyttämisen ja tilanahtauden vuoksi.

Leikkialueiden kalusteet ja rakenteet ovat ensisijaisesti tarkoitettu kesäkäyttöön, jolloin niiden turvallisuus on varmistettavissa. Talvikaudella maan jäätyminen ja lumi aiheuttavat turva-alustojen jousto-ominaisuuden muuttumisen ja jopa puuttumisen ja sille olosuhteissamme ei valitettavasti voida mitään.

Edellä mainituista syistä kaupunkitekniikka ei ole leikkialueiden talvikunnossapidon lisäämisen kannalla, vaan pikemminkin panostamassa niiden kesäaikaiseen käyttöön. Talviliikuntamahdollisuuksissa ovat keskeisinä turvalliset liukumäet ja esim. erilaisten lumitapahtumien järjestämiset lumessa pelaamis/leikkimismahdollisuuksineen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: tiedoksi asian valmistelija

Liitteet

17 Valtuustoaloite leikkialueiden talvikunnossapito_peitetty

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

18 Kv 12.6.2023 § 63 Palatusehdotus Kupiainen Anna Kaisa

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 64

Tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomus

395/00.04.00.01/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Tarkastaja Maija Hyppölä, p. 044 482 090

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Tarkastuslautakunta

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää tarkastuslautakunnan ehdotuksen mukaisesti

1) merkitä tiedokseen tarkastuslautakunnan 6.6.2023/47 § hyväksymän Lahden kaupungin arviointikertomuksen vuodelta 2022,

2) kehottaa kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin seuraavien tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyjen asioiden osalta sekä ilmoittamaan niistä kaupunginvaltuustolle 4.9.2023 mennessä:

- miten varmistetaan, että tiedonkulku kaupungin ja taloushallinnon palveluista vastaavan Provincia Oy:n välillä toimii jatkossa paremmin,

- miten varmistetaan, että kaikkien kaupungin konserniyhteisöjen tilinpäätökset käsitellään ajallaan ja asianmukaisesti yhtiöiden hallinnossa,

- miten varmistetaan kaupungin hankintaprosessien lainmukaisuus ja

riittävät resurssit,

- miten varmistetaan, että kaupungissa on toimiva ja riittävä sisäinen tarkastus,

- miten varmistetaan, että taloudelliset riskit ovat hallinnassa kaupungin osallistuessa muiden tahojen järjestämään tapahtumatuotantoon,

- sekä muista mahdollisista tässä arviointikertomuksessa esiin tulleista asioista harkintansa mukaan.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Tarkastuslautakunta, 06.06.2023

§ 47

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä aiemmissä kokouksissa laatimansa Lahden kaupungin arviointikertomuksen vuodelta 2022 ja saattaa sen kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Samalla lautakunta ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se kehottaisi kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin seuraavien tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyjen asioiden osalta sekä ilmoittamaan niistä kaupunginvaltuustolle 4.9.2023 mennessä:

- Miten varmistetaan, että tiedonkulku kaupungin ja taloushallinnon palveluista vastaavan Provincia Oy:n välillä toimii jatkossa paremmin,

- Miten varmistetaan, että kaikkien kaupungin konserniyhteisöjen tilinpäätökset käsitellään ajallaan ja asianmukaisesti yhtiöiden hallinnossa,

- Miten varmistetaan kaupungin hankintaprosessien lainmukaisuus ja riittävät resurssit,
- Miten varmistetaan, että kaupungissa on toimiva ja riittävä sisäinen tarkastus,
- Miten varmistetaan, että taloudelliset riskit ovat hallinnassa kaupungin osallistuessa muiden tahojen järjestämään tapahtumatuotantoon,
- sekä muista mahdollisista tässä arviointikertomuksessa esiin tulleista asioista harkintansa mukaan.

Esittelijä

Tarkastusjohtaja Ollikka Reijo

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta päättää hyväksyä aiemmissa kokouksissa laatimansa Lahden kaupungin arviointikertomuksen vuodelta 2022 ja saattaa sen kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Samalla lautakunta ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se kehottaisi kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin seuraavien tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyjen asioiden osalta sekä ilmoittamaan niistä kaupunginvaltuustolle 4.9.2023 mennessä:

- Miten varmistetaan, että tiedonkulku kaupungin ja taloushallinnon palveluista vastaavan Provincia Oy:n välillä toimii jatkossa paremmin,
- Miten varmistetaan, että kaikkien kaupungin konserniyhteisöjen tilinpäätökset käsitellään ajallaan ja asianmukaisesti yhtiöiden hallinnossa,
- Miten varmistetaan kaupungin hankintaprosessien lainmukaisuus ja riittävät resurssit,
- Miten varmistetaan, että kaupungissa on toimiva ja riittävä sisäinen tarkastus,

- Miten varmistetaan, että taloudelliset riskit ovat hallinnassa kaupungin osallistuessa muiden tahojen järjestämään tapahtumatuotantoon,
- sekä muista mahdollisista tässä arviointikertomuksessa esiin tulleista asioista harkintansa mukaan.

Perusteluosa

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta antaa kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Lahden kaupunginhallitus on antanut vuoden 2022 tilinpäätöksessä selvityksen valtuuston talousarviossa asettamien tavoitteiden toteutumisesta.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tämän säännöksen mukaisesti asian valtuustolle esittelee tarkastuslautakunta.

Lautakunnan jäsenet ja arviointiin osallistuneet varajäsenet ovat ilmoittaneet seuraavat esteellisyydet, joilta osin he eivät ole osallistuneet arviointikertomuksen laadintaan:

Hannu Rahkonen: Lahden Talot Oy:n ja Lahden Asunnot Oy:n hallituksen jäsen,

Ville-Veikko Elomaa: Lahti Aqua Oy:n ja Työterveys Wellamo Oy:n hallituksen jäsen,

Lasse Koskinen: Lahden Seudun Kehitys Ladec Oy:n hallituksen jäsen,

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Mona Pyykkönen: Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan jäsen,

Johanna Tuliainen: Lahden urheiluhalliyhdistys ry:n hallituksen jäsen,

Jukka Pietiläinen: Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan ja
Koulutuskeskus Salpauksen yhtymähallituksen jäsen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote konsernipalvelut/lausuntopyynnöt liikkeelle, tarkastuslautakunta

Liitteet

19 Lahden kaupungin arviointikertomus 2022

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 65

Lahden kaupungin tilinpäätös vuodelta 2022, tilintarkastuskertomus ja vastuuvapaus

54/02.00.01.01/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

Laskentapäällikkö Kati Helin, p. 044 716 1059

Tarkastaja Maija Hyppölä, p. 044 482 0901

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus ja tarkastuslautakunta

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus: Kaupunginvaltuusto hyväksyy

1) vuoden 2022 tilinpäätöksen siten että tilinpäätöksessä tilikauden tulos on 47 118 359,40 euroa ylijäämäinen, sekä

2) tilinpäätöskirjaan sisältyvän esityksen tilikauden 2022 tuloksen käsittelystä seuraavasti:

- Kirjataan investointeihin liittyvää poistoeron vähennystä +139 880,24 euroa.

- Kirjataan investointivaraus Pippo-Kujalan alueen elinkeinoelämän tonttien esi-infrarakentamiseen ja liikennejärjestelyihin. Varausten lisäys -20 000 000,00 euroa.

- Kirjataan rahastojen lisäystä Vahinkorahastolle, korkotuottoja sijoituksista ja talletuksista. Rahastojen lisäys -173 602,71 euroa.
- Lahden kaupungin tilikauden 2022 ylijäämäksi muodostuu edellä mainittujen kirjausten jälkeen 27 084 636,93 euroa, joka lisätään edellisinä tilikausina kertyneeseen ylijäämään.

Samalla kaupunginvaltuusto merkitsee tiedoksi Lahden kaupungin henkilöstökertomuksen vuodelta 2022 (liite).

Tarkastuslautakunta: Kaupunginvaltuusto

1. merkitsee tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2022 tiedokseen (liite),
2. hyväksyy tilinpäätöksen (liite),
3. myöntää vastuuvapauden tilivelvollisille tilikaudelta 2022.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä kaupunginjohtaja Pekka Timonen, konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen, kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho ja sivistysjohtaja Tiina Granqvist ilmoittivat olevansa esteellisiä. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 §:n 1 momentin 1-kohdan mukaan. Timonen, Mäkinen, Alho ja Granqvist poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Kaupunginvaltuuston päätöksen valmistelu:

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen on valmisteltava valtuustossa

käsiteltävät asiat lukuun ottamatta mm. hallinnon ja talouden tarkastusta koskevia asioita, jotka tarkastuslautakunnan on valmisteltava. Valtuuston päätöksen valmistelu kuuluu tilinpäätöstä koskevan päätösehdotuksen osalta kaupunginhallitukselle (27.3.2023/§ 110) ja (29.5.2023/§ 188).

Tilintarkastuskertomuksen ja siihen liittyvän tilinpäätöstä ja vastuuvapautta koskevan päätösehdotuksen osalta valmistelu kuuluu tarkastustautakunnalle (6.6.2023/§ 48).

Lahden kaupunki, Tarkastuslautakunta, 6.6.2023

§ 48

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Tarkastusjohtaja Ollikka Reijo

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että:

1. se merkitsee tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2022 tiedokseen,
2. tilinpäätös hyväksytään,
3. vastuuvapaus myönnetään tilivelvollisille tilikaudelta 2022.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus on 29.5.2023 allekirjoittanut kaupungin tilinpäätöksen vuodelta 2022 ja tehnyt kaupunginvaltuustolle esityksen tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT, HT Jukka Vuorio on antanut 30.5.2023 päivätyn tilintarkastuskertomuksen Lahden kaupungin vuoden 2022 hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisesta.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tämän säännöksen mukaisesti asian valtuustolle esittelee tarkastuslautakunta.

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 29.05.2023

§ 188

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Tilikauden 2022 tuloksen käsittely:

Hyväksyttäväksi esitettyssä tilinpäätöksessä tilikauden tulos on 47 118 359,40 euroa ylijäämäinen.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

Kirjataan investointeihin liittyvää poistoeron vähennystä +139 880,24 euroa.

Kirjataan investointivaraus Pippo-Kujalan alueen elinkeinoelämän tonttien esi-infrarakentamiseen ja liikennejärjestelyihin. Varausten lisäys -20 000 000,00 euroa.

Kirjataan rahastojen lisäystä Vahinkorahastolle, korkotuottoja sijoituksista ja talletuksista. Rahastojen lisäys -173 602,71 euroa.

Lahden kaupungin tilikauden 2022 ylijäämäksi muodostuu edellä mainittujen kirjausten jälkeen 27 084 636,93 euroa, joka lisätään edellisinä tilikausina kertyneeseen ylijäämään.

Kaupunginhallitus päättää allekirjoittaa vuoden 2022 tilinpäätöksen ja toimittaa sen tilintarkastajan tarkastettavaksi.

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi liitteenä olevan Lahden kaupungin henkilöstökertomuksen vuodelta 2022 sekä saattaa asian kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää oikeuttaa Lahden konsernipalvelut allekirjoituksen jälkeen tekemään teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä tilinpäätöksen valtuustolle meneviin kappaleisiin, jos kaupunki tai Provincia Oy:n kirjanpitoyksikkö toteaa sellaiseen tarvetta.

Perusteluosa

Konsernihallinto / talouspalvelut 24.5.2023

Kuntalain 113 § mukaan: "Kunnan tilikausi on kalenterivuosi.

Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari."

Kuntalain 115 § mukaan: "Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella

sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.”

Lahden kaupungin tilinpäätös vuodelta 2022 on käsitelty kaupunginhallituksessa 27.3.2023. Käsittelyn jälkeen on havaittu tilinpäätökseen kirjaamattomia tilikauden 2022 olennaisia tapahtumia, joten tilinpäätös on avattu uudelleen valmisteluun.

Muutokset edellisen tilinpäätöksen käsittelyn jälkeen:

Muihin pakollisiin varauksiin on sisällytetty Lahden kaupungin lainasaamisten luottotappiovaraus 7 164 629,26 euroa, joka muodostuu Lahti Events Oy:n ja Lahden Jäähalli Oy:n lainasaamisista.

Tilinpäätöksen käsittelyn jälkeen kaupunki on saanut Hämeenlinnan hallinto-oikeuden välipäätöksen (20.4.2023 nro 798/2023) KOKO Lahti Oy:n SVOP-rahastosijoituspäätöksestä (KH12.12.2022 § 459) tehtyyn valitukseen (KH 30.1.2023 § 41). Hallinto-oikeus kieltää kaupunginhallituksen päätöksen 12.12.2022 § 459 täytäntöönpanon. Hallinto-oikeus ratkaisee valitusasian myöhemmin erikseen. Päätöksen mukaisesti kirjaus on oikaistu tilinpäätökseen. Oikaisun jälkeen konsernin keskinäiset saamiset- ja velkaerät erottavat 400 000,00 euroa.

Konsernin osalta yhtiöt ovat täsmentäneet joitakin tietojaan.

Vertailuvuoden 2021 ennakkotietoon perustuva asukasmäärä on päivitetty vastaamaan lopullista asukasmäärää. Asukasmäärän päivitys vaikuttaa vuoden 2021 osalta asukasmäärään perustuviin tunnuslukuihin.

Tilinpäätös 2022

Lahden kaupungin tilinpäätös vuodelta 2022 osoittaa tilikauden tulokseksi 47 118 359,40 euroa.

Tilinpäätöksen keskeiset tunnusluvut:

- toimintakate -695,1 milj. euroa
- vuosikate 100,0 milj. euroa
- tilikauden tulos 47,1 milj. euroa
- tilikauden ylijäämä 27,1 milj. euroa
- vuosikate/poistot 189,1 %
- investointien tulo-rahoitus 117,8 %
- kassan riittävyys 101,7 pv
- taseen loppusumma (=omaisuuden yhteenlaskettu jälleenhankinta-arvo) 1 610,9 milj. euroa
- omavaraisuusaste 43,0 %
- suhteellinen velkaantuneisuus 96,3 %
- asukasmäärä 120 200 (ennakkotieto)
- henkilöstön lukumäärä 3 736

Tilikauden ylijäämä lisätään edellisinä tilikausina kertyneeseen taseen ylijäämään. Tämän jälkeen taseen edellisten tilikausien ylijäämä on yhteensä 213,1 milj. euroa 31.12.2022.

Lahti-konserni sisältyy Lahden kaupungin tilinpäätökseen.

Lahti-konsernin keskeiset tunnusluvut:

-toimintakate -613,7 milj. euroa

-vuosikate 196,2 milj. euroa

-tilikauden tulos 78,8 milj. euroa

-tilikauden ylijäämä 68,1 milj. euroa

-vuosikate/poistot 168,0 %

-taseen loppusumma (=omaisuuden yhteenlaskettu jälleenhankinta-arvo) 2
435,8 milj. euroa

-omavaraisuusaste 34,6 %

-suhteellinen velkaantuneisuus 99,7 %

-henkilöstön lukumäärä 9 514

Kertynyttä ylijäämää on konsernitaseessa 374,5 milj. euroa 31.12.2022.

Lahden kaupungin strategian mittareiden toteutuminen 2022 on esitetty tilinpäätöskirjassa (sivut 44 - 47).

Strategian perustavoitteiden toteutumista seurataan strategisilla mittareilla, jotka kuvaavat kehityksen suuntaa yleisellä tasolla. Strategisten mittareiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä uusimman käytettävissä olevan seurantatiedon pohjalta.

Strategiset mittarit eivät suoraan kuvaa organisaation oman toiminnan vaikuttavuutta, sillä mittareiden toteutumiseen vaikuttavat myös kaupunkikonsernin ulkopuoliset tekijät. Oman toiminnan

strategialähtöisyys varmistetaan kytkemällä talousarvio, sekä siihen kirjattavat toiminnalliset tavoitteet kiinteästi kaupungin strategiaan. Toiminnallisten tavoitteiden seuranta tehdään puolivuositain.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 27.03.2023

§ 110

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Tilikauden 2022 tuloksen käsittely

Hyväksyttäväksi esitetyssä tilinpäätöksessä tilikauden tulos on 54 282 988,66 euroa ylijäämäinen.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

Kirjataan investointeihin liittyvää poistoeron vähennystä +139 880,24 euroa.

Kirjataan investointivaraus Pippo-Kujalan alueen elinkeinoelämän tonttien esi-infrarakentamiseen ja liikennejärjestelyihin. Varausten lisäys -20 000 000,00 euroa.

Kirjataan rahastojen lisäystä Vahinkorahastolle, korkotuottoja sijoituksista ja talletuksista. Rahastojen lisäys -173 602,71 euroa.

Lahden kaupungin tilikauden 2022 ylijäämäksi muodostuu edellä mainittujen kirjausten jälkeen 34 249 266,19 euroa, joka lisätään edellisinä

tilikausina kertyneeseen ylijäämään.

Kaupunginhallitus päättää allekirjoittaa vuoden 2022 tilinpäätöksen ja toimittaa sen tilintarkastajan tarkastettavaksi.

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi liitteenä olevan Lahden kaupungin henkilöstökertomuksen vuodelta 2022 sekä saattaa asian kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää oikeuttaa Lahden konsernipalvelut allekirjoituksen jälkeen tekemään teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä tilinpäätöksen valtuustolle meneviin kappaleisiin, jos kaupunki tai Provincia Oy:n kirjanpitoyksikkö toteaa sellaiseen tarvetta.

Perusteluosa

Konsernihallinto / talouspalvelut 15.3.2023

Kuntalain 113 § mukaan: "Kunnan tilikausi on kalenterivuosi.

Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.”

Kuntalain 115 § mukaan: ”Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.”

Tilinpäätös 2022

Lahden kaupungin tilinpäätös vuodelta 2022 (liitetään pöytäkirjaan) osoittaa tilikauden tulokseksi 54 282 988,66 euroa.

Tilinpäätöksen keskeiset tunnusluvut:

- toimintakate -695,1 milj. euroa
- vuosikate 107,1 milj. euroa

- tilikauden tulos 54,3 milj. euroa
- tilikauden ylijäämä 34,2 milj. euroa
- vuosikate/poistot 202,7 %
- investointien tulorahoitus 125,7 %
- kassan riittävyys 102,4 pv
- taseen loppusumma (=omaisuuden yhteenlaskettu jälleenhankinta-arvo) 1 611,4 milj. euroa
- omavaraisuusaste 43,4 %
- suhteellinen velkaantuneisuus 96,3 %
- asukasmäärä 120 200 (ennakkotieto)
- henkilöstön lukumäärä 3 736

Tilikauden ylijäämä lisätään edellisinä tilikausina kertyneeseen taseen ylijäämään. Tämän jälkeen taseen edellisten tilikausien ylijäämä on yhteensä 220,2 milj. euroa 31.12.2022.

Lahti-konserni sisältyy Lahden kaupungin tilinpäätökseen.

Lahti-konsernin keskeiset tunnusluvut:

- toimintakate -613,7 milj. euroa
- vuosikate 203,4 milj. euroa
- tilikauden tulos 86,0 milj. euroa
- tilikauden ylijäämä 75,2 milj. euroa
- vuosikate/poistot 174,1 %
- taseen loppusumma (=omaisuuden yhteenlaskettu jälleenhankinta-arvo) 2 435,9 milj. euroa
- omavaraisuusaste 34,8 %
- suhteellinen velkaantuneisuus 99,8 %
- henkilöstön lukumäärä 8 969

Kertynyttä ylijäämää on konsernitaseessa 381,6 milj. euroa 31.12.2022.

Lahden kaupungin strategian mittareiden toteutuminen 2022 on esitetty tilinpäätöskirjassa (sivut 42 - 45).

Strategian perustavoitteiden toteutumista seurataan strategisilla mittareilla, jotka kuvaavat kehityksen suuntaa yleisellä tasolla. Strategisten mittareiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä uusimman käytettävissä olevan seurantatiedon pohjalta.

Strategiset mittarit eivät suoraan kuvaa organisaation oman toiminnan vaikuttavuutta, sillä mittareiden toteutumiseen vaikuttavat myös kaupunkikonsernin ulkopuoliset tekijät. Oman toiminnan strategialähtöisyys varmistetaan kytkemällä talousarvio, sekä siihen kirjattavat toiminnalliset tavoitteet kiinteästi kaupungin strategiaan. Toiminnallisten tavoitteiden seuranta tehdään puolivuosittein.

Allekirjoittamaton tilinpäätöskirja on kaupunginhallituksen jäsenten luettavissa CloudMeetingin oheismateriaalina perjantaina 24.3.2023.

Tilinpäätös on julkaisuvapaa 28.3.2023 klo 9.00.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Yleiskirje palvelualueet, taseyksiköt, ote tarkastuslautakunta

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Liitteet

- 20 Henkilöstökertomus 2022
- 21 Lahden kaupungin tilinpäätös 2022
- 22 Tilintarkastuskertomus 2022 Lahden kaupunki_peatetty

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 12.06.2023

§ 66

Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet

27/00.01.01.03/2023

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää seuraavan kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi:

- Valtuutettu Pekka Komun ym. valtuustoaloite keskustan katujenhoitoon kävelyn laatuvaylät

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto lähettää aloitteet kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus, ilmoitettuaan siitä aikaisemmin puheenjohtajalle, tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle sen jälkeen, kun se on esitelty valtuustolle.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

kirjaamo

Liitteet

- 23 Valtuustoaloite keskustan katujenhoitoon kävelyn laatuvaylät_peatetty

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 54, § 55, § 57, § 59, § 60, § 61, § 62, § 63, § 64, § 66

nro 5

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 56, § 58, § 65

nro 5

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

nro 5

Valitusaika ja sen alkaminen

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Muuta tiedoksiantotapaa käytettäessä asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Valitusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.